№ 3 · Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. · פרייז 20 גראָשען. · „CZENSTOCHOWER CAJTUNG“.

טשענסטאכאווער צייטונג

Piątek 17 stycznia 1936 · ליכט-צינדען 3.40 · פרייטאג, פ׳ שמות כ״ב טבת תרצ״ו

CZĘSTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 291.

Bibljot. Jagiellonska
Kraków
św. Anny 19

12 גר. קאָסט קראַגענס מיט לאנג - דויערענדען שפּיגעל-גלאַנץ 50 גר. קאָסט א העמד
אויך נעמען מיר אָן כעמיש צו רייניגען און צו פאַרבען אַלערארט קליידונג.
ספּעציאַליטעט: 1) פאַר׳בען לעדערנע קורטקעס
2) דעסאַשירען (ארויסנעמען פלעקען אָהן וואשען).
אכטונג: פלעקען ווערען ארויסגענומען אויפ׳ן אָרט

FARBIARNIA, i PRALNIA CHEMICZNA
„KRYSZTAŁ“
ul. Berka Joselewicza 2.

Szkoła tańców
baletm. Kosteckiego
ul. Waszyngtona № 6.
Zapisy na kursy, lekcje pojedyncze codziennie. Udzielam lekcji w zakładach naukowych i domach prywatnyc .
Ostatnie nowości.
אכטונג: יעדען שבת קומט פאָר אַ פּראַקטישע לעקציע
פאַריזדישע געזעלשאַפט. אָנהויב 8 אָוו. 1-קלאַסיגע מוזיק

מיר בעטייליגען זיך אין צער פון ה׳ יוסף בעהם און פאַמיליע און ה׳ שלמה בעהם צוליעב׳ן טויט פון זייער פאָטער
נ״ע יצחק
און דריקען זיי אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל
ליפאָ פירשטענבערג, פרוי און פאַמיליע

מיר נעמען אנטייל אין צער פון דער
פאַמיליע גיסקע
צוליעב׳ן טויט פון זייער מאן און פאטער
נ״ע יוסף מנחם
און דריקען אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל.
ליפאָ פירשטענבערג, פרוי און פאַמיליע

Wyrazy głębokiego współczucia k. bratowej naszej RENI SZAJOWEJ z powodu śmierci
b. p. Jej OJCA
składają
CH. HAJDOWIE z Rodziną
Wieluń.

Członkini Zarządu p. RENI SZAJOWEJ z powodu zgonu
b. p. OJCA Jej
składa wyrazy współczucia
Zarząd
Stow. Kobiet Żyd. „WIZO“
w Wieluniu

אונזער שוועגערין רעניאַ שאַיאָ צוליעב׳ן טויט פון איהר פאָטער
חנוך ברוין ז״ל
דריקען אויס דעם טיעפסטען מיטגעפיהל
יעקב און קאַראָלאַ שאַיאָ,
מאַריץ און מאַניאָ פייפער.

טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס רעניאַ שאַיאָ צוליעב׳ן טויט פון איהר פאטער
חנוך ברוין ז״ל
רוזשא שאַיאַ
גענברידער קושעפיצקי
לייב אייזנער און פרוי.
וויעלון.

Z intencji zaślubin
p. LEONA CHLIWNERA z panną FRANIĄ ZAWADZKĄ
życzymy wiele szczęścia i zadowolenia
Bracia Leon i Izaak Kurland.

אין דער גליקליכער קאָלעקטור
י. וועקסלער
אלעע 6 №
זענען דאָנערשטאָג, ד. 16 דה. אין 10-טען טאג פון דער ציהונג געפאַלען
צוויי גרויסע געווינסטען
30.000 זלאָטעס אויפ׳ן נומער 167.420
10.000 זלאָטעס אויפ׳ן נומער 165.757
ס׳איז שוין צו בעקומען לאָסען צו דער 1 קלאַס 35 לאָטעריע.

הורט ... רעטייל
ווייסע וואָד
עס האט זיך שוין אָנגעהויבען דער פערקויף
פון זשיראַרדאָווער, שייבלער׳ס, גראָהמאַנ׳ס
ווייסווארען און אַלערליי מאַנופאַקטור = סחורות
פעסטע פרייזען. — פאָר סוחרים אַ ספּעציעלער ראַבאַט.
ליפּאַ פירשטענבערג, נייער מאַרק 3.

יודישער שניידער=צעך.
שבת, ד. 25 יאַנואַר האַלב 6 אָוועגד אין אייגענעם לאָקאַל, אַלעע 12
קומט פאָר די
יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג
מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון א פּרעזידיום, 3) לעזען דעם פאַריעהריגען פּראָטאָקאָל, 4) טעטיגקייטס-בעריכט, 5) קאסע-בעריכט, 6) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויף יאהר 1936, 7) וואהלען פון די אָבטרעטענדע פערוואלטונגס-מיטגלידער, 8) פרייע פּאַרשלאגען

יודישער בעקער=און צוקערבעקער=צעך
זונטאג, ד. 26 יאַנואַר 3 נאָכמיטאג אין אייגענעם לאָקאַל, אַלעע 12
קומט פאָר די
יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון פּרעזידיום, 3) לעזען דעם פּראָטאָקאָל פון דער פאריעהריגער פערזאַמלונג, 4) טעטיגקייטס-בעריכט, 5) קאסע-בעריכט, 6) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ׳ן 1936 י., 7) וואהלען פון די אָבטרעטענדע פערוו.-מיטגלידער, 8) פרייע פּאַרשלאַגען.

יודישער פריזיר=צעך.
מיטוואָך, דעם 22 יאַנואַר 8 אָוועגד אין אייגענעם לאָקאַל, אַלעע 12
קומט פאָר די
יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג
מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון פּרעזידיום, 3) לעזען דעם פאַריעהריגען פּראָטאָקאָל, 4) טעטיגקייטס-בעריכט, 5) קאסע-בעריכט, 6) בעשטעטיגען דעם בודזשעט פאר 1936. 7) וואהלען פון די אָבטרעטענדע פערוואַלטונגס-מיטגלידער׳ 8) פרייע פּאַרשלאַגען.

בלעכער-און דעקער=צעך.
זונטאָג, ד. 19 ד. ח. 10 אזייגער פריה אין אייגענעם לאָקאַל, אלעע 12
קומט פאָר די
יעהוליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) ערעפנונג, 2) וואהלען פון אַ פּרעזידיום, 3) לעזען דעם פאריעהריגען פּראָטאָקאָל, 4) טעטיגקייטס-בעריכט, 5) קאסע-בעריכט, 6) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ׳ן יאהר 1936, 7) וואהלען פון די אָבטרעטענדע פערוואַלטונגס-מיטגלידער, 8) פרייע פּאַרשלאַגען

דער לאנג-יעהריגער **ספרים=סקלאַד** פון הרב **יוסטמאַן**
איז געווארען איבערגעטראַגען אויף
ב. יאַסעלעוויטשאַ 1 № אין אַ פראָנט-געוועלב
ס׳איז ווייטער צו בעקומען אין א גרויסען אויסוואהל אלערליי ספרים, טליתים, וואָלענע און זיידענע, העברעאישע שול-ביכער, שרייב-מאַטעריאַלען, האַנדלס-ביכער און קוויטאַנציעס.

אונזערע פריינד נפתלי דערעס און פרוי
צו דער **בר=מצוה** פון זייער ליעבען זוהן **דאַלעק**
ווינשען מיר, אז זיי זאָלען זעהען ביי איהם פיעל נחת און פרייד.
שלמה אַרבאַך און פרוי

צו דער חתונה פון מיין ברודערן-טאָכטער
גוטשאַ וואַרשאַווסקאַ מיט ה׳ **זיינוויל בערקאָוויטש**
מיינע הארציגסטען מזל-טוב און אייביגע צופרידענהייט. די עלטערן—פיעל נחת
בנימין וואַרשאַווסקי

צו דער בעקוועהמליכקייט פון די געעהרטע קונדען!
האבען מיר געעפענט אַ פראָנט = געוועלב
אויף נאַרוטאָוויטשאַ 23=19 №
וואו ס׳געפינט זיך אַ גרויסער אויסוואהל פון אלערליי
ווינער מעבעל, געבויגען מעבעל
הורט און דעטייל. א. ד. גל. געגוויע פאַבריקס-פּרייזען.
FABRYKA MEBLI GIĘTYCH
D. SZMULEWICZ i S-ka
Częstochowa, Narutowicza 19-23.

שבת, דעם 18 יאַנואַר 6 אָווענד אין ערשטען טערמין און 7 אָוועגד אין צווייטען טערמין, וועט פאַרקומען
די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער געז. „טאָז“
טאָג-אָרדנונג: 1) אָנהויב, 2) וואהלען פון א פארזיצענדען פון דער אלגעמיינער פערזאַמלונג, 3) בעריכט פינ׳ם בודזשעט-יאָהר 1934-5. 4) בודזשעט-פּרעלימינאַר אויפ׳ן יאָהר 1935-6, 5) וואהלען פון פינף פערוואלטונגס מיטגלידער און פערטרעטער, 6) וואהלען פון 3 מיטגלידער פון דער רעוויזיר-קאָמיסיע און פערטרעטער, 7) פרייע פּאַרשלאַגען.

KURSY BUCHALTERYJNE
prowadzone pod kier. **R. German-Szumacherowej**
przyjmują zapisy kandydatów (ek)
na 2-gie szkolne półrocze.
1) KURS BUCHALTERJI prowadzony jest indywidualnie i zbiorowo.
2) Kończącym wydaje się ŚWIADECTWA.
Kancelarja ul. Dąbrowskiego 11, front, m. 5
piętro 2-gie, tel. 22-75.
Tamże 1-sza szkoła pisania na maszynach.

מיינע פריינד רעניע און יוסף שאַיאַ אין וויעלון צוליעב׳ן טויט פון זייער פאָטער
חנוך ברוין ז״ל
דריקט אויס מיטגעפיהל
ש. פראַנק.

מיר בעטייליגען זיך אין צער פון אונזערע פריינד
מאַניאַ און ישעיהו יעלען
צוליעב׳ן טויט פון זייער הייסגעליעבטען פאָטער און שוויגערפאָטער
געציל רובינשטיין נ״ע
זייט געטרייסט!
מרדכי סולקאָווסקי, ישראל קויפמאַן.

אונזער טיעפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאַמיליע בעהם צוליעב׳ן טויט פון זייער פאָטער
יצחק נ״ע
בתוך שאר אבלי ציון תנחמו.
סנדל בלום און פאמיליע.

ערנסט און זאַכליך.

עס קומען פאָר די בודזשעט-זיצונגען פון קהלה-ראַט אויפ'ן 1936 יאָהר.

געוועהנליך פיהרט זיך, אַז יעדע פּאָזיציע ווערט בעטראַכט, מען דיסקוטירט און ס'ווערט אָבגעשטימט.

לעצטענס איז אָבער אין א רייהע קהלות דער אַנטאַגאָניזם אַזוי גרויס, אַז די אַזוי-גערופענע אָפּאָזיציע אינטערעסירט נישט אַזוי ווייט די זאַכליכקייט פון בודזשעט אָדער פון יעדער בעזונדערער פּאָזיציע, נאָר איהר געהט צו דיסקרעדיטירען די פּאַרטייאישע געגנער.

אַז אַזאַ בעציהונג ברענגט שאָדען דער ארבייט פון די קהלות, איז נישט קיין ספק.

זאָל מען זיך אויף א מיגוט פערטראַכטען וועגען דעם גאַנצען מהות פון די יודישע קהלות ביי אונז אין פוילען, וועגען זייערע קאָמפּעטענצען און מעגליכקייטען. אויב מען זאָל ווירקליך עס ערנסט אָבשאַצען, וועט מען מוזען קומען צום אויספיהר, אַז די אויפגאַבע פון די קהלה-פּרנסים און דאַזאָרעס דאַרף זיין אַנ'ערנסטע און זאַכליכע בעציהונג צו אַלע פראַגען, וואס שטעהען אויפ'ן טאָג-אָרדנונג.

עס איז א צייט, ווען די קהלות פערלירען אַלץ מעהר די מעגליכקייט פון קענען זיך אויסהאַלטען, איבערהויפּט איצט, ווען די מאַכט פאָדערט, אַז מען זאָל פערביליגערען דעם פּרייז פון דער שחיטה, ווען מען שטרייכט פערשידענע סובסידיומס, ווען די קאָמפּעטענצען ווערען וואס אַמאָל אַלץ מעהר פערשמעלערט — דאַרף זיין די אויפגאַבע פון די יודישע פאָרשטעהער זיך ערנסט פערטראַכטען וועגען גורל פון דער קהלה און ס'דאַרפען אויפהערען די מחלוקות, די אוננוצליכע אַרומרייסענישען איבער א ביצה שלא נולדה...

אויך אין אונזער קהלה קומט פאָר די דעבאַטע איבער'ן בודזשעט. די היינטיגע פּרנסים זענען מענשען מיט אַ געזעלשאַפטליכען חוש, וואָלט דאָך געווען שוין צייט, אַז מען זאָל אויך ביי אונז זיך ענרסט און זאַכליך בעציהען צו אַלעם, וואס געהט אריין אין די ראַהמען פון אונזער קהלה-וועזען. זאָל מען געדענקען וועגען דער פעראַנטוואָרטליכקייט בנוגע דער יודישער געזעלשאַפט.

די צייט איז צו ערנסט. מיר קאַנען זיך נישט דערלויבען דעם לוקסוס פון פערזענליכע אָדער פּאַרטייאישע אַמביציעס. אַלע פראַגען, וואס שטעהען אויפ'ן סדר-היום, דער בודזשעט וואס ווערט איצט בעהאַנדעלט, מוז ווערען טראַקטירט ערנסט און זאַכליך.

ש.

ש. ניעמיראָווסקי

א לאַנד קאָן מען בויען אָבער נישט אויסקויפען!

קיין פאָלק אין דער וועלט האט נאָך נישט בעוויזען דאס וואס מיר יודען. מיר יודען האבען זיך אונטערגענומען א לאַנד אויסצוקויפען און אויפצובויען. שוין פאָריבער 38 יאָהר זייט ד"ר הערצל האט אָנגעהויבען אויפצומינטערן דאס יודישע פאָלק וועגען שאַפען א נאַציאָנאַלע היים, א יודיש לאַנד. דאס האט דאַן געקלינגען ביי א גרויסען טייל יודען ווי א געלעכטער, און פיעל אַנדערע יודען, זאָגאר בעוואוסטזיניגע, האבען עס נעהאַלטען פאַר אַנ'אוטאָפּיע.

אָבער די צייט האט אונז בעוויזען, אַז דאס וואס ס'איז געוועזען אונמעגליך, איז געוואָרען א פאַקט, עס האט אויסגעבראָכען א וועלט-קריעג, דאס יודענטום האט אין דעם קריג גענומען א גרויסען אנטייל און געבראַכט זעהר פיעל קרבנות פאַר רעכט און גערעכטיגקייט און פאַר דער בעפרייאונג פון פיעל פעלקער, וועלכע האבען געשמאַכט אונטער'ן פרעמדען יאָך. ביי דער דאָזיגער געלעגענהייט איז אויך אונז יודען אַנערקענט געוואָרען ארץ ישראל אַלס אידעאַלע נאַציאָנאַלע היים. דאס פערווירקליכען דעם דאָזיגען צוזאָג, וואס 52 מלוכות האבען אין סאן רעמא אונטערגעשריבען, איז איבערגעגעבען געוואָרען ענגלאַנד. ענגלאַנד האט געהאט און האט די אויפגאבע ארץ-ישראל צו מאַכען פאַר א יודיש לאַנד מיט א יודישער מעהרהייט.

און וואס איז פון דעם ענגלישען צוזאָג געוואָרען?

אמת ענגלאַנד קען אָהן דער מיטהילף פון יודישען פאָלק דאס לאַנד נישט אויפבויען, דעריבער שטעלט זיך די פראַגע, צי האבען יודען ערפולט אונזערע אויפגאַבען לגבי ארץ ישראל? דערויף קענען מיר זאָגען מיט דעם פולען בעוואוסטזיין, אַז א סך מעהר לויט אונזער בעדאַרף און פיעל, פיעל העכער לויט אונזער מעגליכקייט, נעמען מיר אַלס ביישפּיעל אַנדערע פעלקער, האט נאָך קיין פאָלק אין דער וועלט נישט געקויפט קיין ערד צו קאָלאָניזירען, נאָר פערקעהרט—עס ווערען אָוועקגעגעבען אומזיסט גאַנצע פּראָווינצען און די רעגירונג גיט נאָך צו געלד און מכשירים, האָפענדיג מיט אַלע מעגליכקייטען די דאָזיגע ערד צו בעאַרבייטען און דאס לאַנד אויסצובויען. אָבער וואס האט ענגלאַנד מיט אונז געמאַכט?

נאכדעם ווי אין סאן-רעמא איז אַנערקענט געוואָרען ארץ ישראל אלס נאַציאָנאַלע היים האט ביי דעם יודישען פאָלק אויף דער גאַנצער וועלט געהערשט א גרויסע מלחמה. פון אַלע עקען פון דער וועלט האט מען אָנגעהויבען געבען זילבער, גאָלד און געלד פאַר דעם ארץ-ישראל-אויפבוי. עס האבען זיך ארויסגעלאָזט אויף דער וועלט יודען אידעאַליסטען, וועלכע האבען געמונטערט דאס יודישע פאָלק צו מעשים, און ווירקליך האט דאס יודישע פאָלק בעוויזען נסים. עס זענען איינגעפלאָסען אונגעהויערע סומעס. דער שטאָלץ פון צוויי-טויזענד-יעהריגען גלות-יוד האט זיך אָבגערופען. טויזענדער און צעהנדליגער טויזענדער מענשען האבען ליקווידירט זייערע גוט-פּראָספּערירענדע געשעפטען, פערקויפט זייעדע הייזער און פאַבריקען און זענען אלס אידעאַליסטען געפאהרען נאך ארץ-ישראל וואו אין דער אייגענער נאַציאָנאַלער היים וועלען זיי קענען האבען פרייהייט, רעכט און גערעכטיגקייט—דאס וואס זיי האט געפעהלט אין אנדערע גלות-לענדער. אָבער ווי ענטטוישט זענען געוואָרען אונזערע ברידער אין ארץ ישראל און דאס יודישע פאָלק אויף דער גאַנצער וועלט! ענגלאַנד, וועלכער האט זיך פערפליכטעט ביי דעם פעלקער-בונד צו מאַכען ארץ-ישראל פאַר א יודענשטאַאט, האט נאך ביז היינט פאַר יודען נישט געפונען פאַר נויטיג אָבצוגעבען קיין איין שטיקעל באָדען, טראָץ דעם וואס מעהר ווי א העלפט באָדען אין ארץ-ישראל איז אין רעגירונגס-בעזיץ. מיר יודען מוזען דעריבער זאַמלען, שנאָרען גראָשענס אויף דער גאַנצער וועלט, כדי אויסצוקויפען דאָרט ערגיץ א פערוויסט שטיקעל באָדען, פול מיט מאַלאַריע און אַנדערע אַנשטעקענדע קראַנקהייטען און מיר צאָהלען צעהן און צוואַנציג פאַכיג לויט זיין ווערט, ווייל דער אַראַבער האט דאָך די גוטע געלעגענהייט אונז אויסצונוצען. לייךער פּאַסקווען אויך מאַנכע יודען מיט דעם באָדען. אמת, דאס איז זעהר א טרויעריגע ערשיינונג און אויך א געפעהרליכע, אָבער נישט אַזויפיעל, ווי ביי דעם פּאָסקעריי פון די אַראַבער, ווייל סוף-כל-סוף בלייבט דאָך פון דער יודישער פּאָסקעריי דאס געלד ביי יודען.

יעצט קומען אָן פון ארץ-ישראל ידיעות וועגען א קריזיס, עס זענען שוין דא ארבייטסלאָזע און די עקאָנאָמישע לאַגע איז נישט אַזוי פריגעלדיג. פאַר אונז גלות-יודען פון דער גאַנצער וועלט איז דאס נישט פערשטענדליך, אַז אין דער צייט ווען די רעגירונג האט א עודף אין איהר בודזשעט צירקאַ 7 מיליאָן פונט זאָל זיין ארבייטסלאָזיגקייט. עס איז פאַר קיינעם נישט קיין סוד, אַז 90 פּראָצ. פון אַלע שטייערען צאָהלען די יודען, און אויב א רעגירונג האט אַנ'עודף פון אַנ'ערך 7 מיליאָן פונט, צי דאַרף נישט אַזאַ רעגירונג אין א צייט פון קריזיס די געלדער—דאס הייסט אונזער געלד ארויסנעמען פון דער קאַסע און געבען אויף בויען שאָסעען, וועגען, שולען, שפּיטעלער, ארבייטער-הייזער א. וו., און נישט דאס געלד זאָל ליגען אונבעוועגליך און די ארבייטסלאָזיגקייט זאָל וואַקסען. פערקעהרט, צו דעם דאָזיגען געלד דאַרף די רעגירונג נאָך אַזאַ סומע אויסבאָרגען און מיט די 14 מיליאָן פונט וואָלט געקענט אויסגעמיטען ווערען דער קריזיס אין ארץ ישראל. דאס וואָלט אריינגעבראַכט א פרישע אויפלעבונג און דערפיהרט צוריק צו פּראָספּעריטי. אָט די פאָדערונג דאַרף געשטעלט ווערען דער מאַנדאַטאַר-מאַכט, די פאָדערונג דאַרף זיין א איינהייטליכע און א ענערגישע. עס דאַרף דערהערט ווערען דאס געשריי פון יודענטום אויף דער גאַנצער וועלט. זאָל די וועלט וויסען, ווי ענגלאַנד האַנדעלט לגבי דעם יודישען פאָלק. זאָל די וועלט און דער פעלקער-בונד וויסען ווי ענגלאַנד ערפולט איהר פערפליכטונג בנוגע ארץ-ישראל. גענוג נעשוויגען, גענוג געטאָנצט מה-יפית פאַר ענגלאַנד, גענוג זיך געלאָזט שפּייען אין פּנים. א סוף מוז דאס נעמען! מיר יודען קענען ווייטער בויען דאס לאַנד, אָבער נישט קויפען יעדעס שמוציג קראַנק זאַמדעלע; מיר קענען פרוכטבאַר מאַכען דאס לאַנד, אָבער אונזער געלד, וועלכעס איז פון בלוט, שווייס און טרערען אָנגעזאַמעלט געוואָרען, טאָר נישט בלייבען אַלס טויט-קאַפּיטאַל אין דער קאַסע פון דעם מאַנדאַטאַר.

דער וועה-געשריי פון דעם יודישען פאָלק מוז דערהערט ווערען אויף דער גאַנצער וועלט און עס מוז א סוף נעמען צו דער היינטיגער טרויעריגער לאַגע.

וויכטיג פאַר די אייגענטימער פון רעגיסטרירטע פירמעס.

די אָבטיילונג פון האַנדעלס-רעגיסטער ביים קרייז-געריכט אין טשענסטאָכאָוו פאָדערט אויף אַלע רעגיסטרירטע פירמעס, באַלד צו בעלעגען די בילאַנסען פאַר'ן יאָהר 1935.

אַלע פעראינטערעסירטע פירמעס דאַרפען זיך צופּאַסען צו דער דאָזיגער אויפפאָדערונג, אין געגענפאַל דראָהט זיי א שטראָף ביז 500 זל.

וויכטיג פאַר ראָווערען-פאָהרער!

ווי מ'טיילט מיט פון דער סטאַראָסטווע, וועלען פונ'ם 1-טען אַפּריל ה. י. אריין אין קראַפט נייע פאָרשריפטען פאַר ראָווערען-בעזיצער. די דאָזיגע ידיעה וועט וואַרשיינליך אויפגענומען ווערען מיט פרייד דורך דער גרויסער צאָהל ציקליסטען, וועלכע בעקלאָגען זיך כסדר אויף די צו-הויכע אָבצאָהלען, וואס ווערען פון זיי גענומען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט מעלדעט דאס סטאַראָסטוואָ, אַז די ראָווערען-קאַרטען פון יאָהר 1935 זענען גילטיג ביז'ן 31 מערץ ה. י.

די ראָווערען-בעזיצער דאַרפען דעריבער אין זייער אייגענעם אינטערעס נישט אויסקויפען קיין נייע ראָווערען-קאַרטען ביז ס'וועלען פערעפענטליכט ווערען די נייע פאָרשריפטען.

נדבות פאַר דער געזעלשאַפט „תומכי עניים".

ה' דוימאַן 100 קילאָ ברויט.

ה' נפתלי דערעס צו דער מצוה פון זיין זוהן ישראל דוד 40 קילאָ ברויט.

ה' ש. ר. 20 קילאָ ברויט.

פרוי וויינשטאָק אַלע נר. 20, 20 קילאָ ברויט.

פאַר „בית לחם: ה' דוימאַן 200 קילאָ ברויט.

פון קליינהענדלער-פעראיין, בערקאַ יאָסעלעוויטשאַ 8.

זונטאג, דעם 19-טען יאַנואַר ד. י. 4 א זייגער נאָכמיטאַג קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל א רעפעראַט פון אַפּל. אדוו. י. קושעפּיצקי וועגען די נייע, אַקטועלע געזעצען ווי: געזעץ פון לאָקאַטאָרען-שוץ, ענדערונגען אינ'ם געזעץ פונ'ם „פּאָדאַטעק דאָכאָדאָווי", געזעץ פונ'ם „פּאָדאַטעק לאָקאַלאָווי".

באָקס-מעטשען...

קליינער פעליעטאָן.

לעצטענס זענען ווייטער אין דער מאָדע באָקס-מעטשען, מען נעמט צוויי געגנער, מען טהוט זיי אָן גרויסע ספּעציעל צו דעם צוועק לעדערנע הענדשקעס און מען רייבט זיך איינער דעם אַנדערען אין די מאָרדעס, וויפיעל עס געהט נאָר אַריין.

אויף אַזאַ מעטש פערקויפט מען בילעטען פאַר'ן ברייטען עולם, וועלכער האט ליעב סכנות נפשות צוצוקוקען, ווי אַזוי אַזעלכע צוויי „העהנער" זענען זיך דורס איינער דעם אנדערען. און נישט בלויז וואָס דער עולם האט אַ הנאה זעהענדיג, ווו צוויי אַזאלכע חברה-לייט צו'דמ'ען זיך, נאָר זיי העלפען נאָך מיט דערמיט, וואס זיי שרייען און גיבען אונטער מוט, יעדער זיין ליעבלינג, אַז ער זאָל וואס מעהר קלאַפּען, געבען א בעסערען זבענק אין דער מאָרדע אָדער אין מאָגען און ווי עס דערלויבען נאָר די פאָרשריפטען פון באָקס-מעטש שולחן-ערוך.

געלונגט איינעם פון די באָקסער צו געבען זיין געגנער אַ געהעריגען זעץ, ווערט א שמחה צווישען זיינע אנהענגער, מען פּאַטשט איהם „בראַוואָ", מען רוהמט איהם און מען בענשט זיך מיט איהם. ווער שמועסט, אַז עס געלונגט דעם געגנער אָוועקצולייגען אויף די ברעטער און אַז ער שטעהט מעהר נישט אויף — אַ נאָקאַוט רופען זיי עס אָן — ווערט אַזאַ שמחה, אַז די לופט ווערט פערטויבט פון הילכיגע געשרייען. מען כאַפּט זיך איינער דעם אנדערען אַרום, און דעם גוטען שלעגער הויבט מען אין דער הויך און מען קושט איהם פאַר גדולה.

מערקווירדיג איז אָבער דאָס, וואָס בעת ס'קומט פאָר דאס געשלעג, זענען די צוויי געגנער אַזוי צעיושעט, אַז מען קאן מיינען, דאס זיי זענען זיך די ערגסטע שונאים, אַזוי ווי איינער וואָלט דעם צווייטען פאַקטיש געוואָלט דער'הרגענען. קוים אָבער ענדיגט זיך דאָס געשלעג, כאַפּען זיך ארום די צוויי ערשט נאָר-וואָס געוועזענע „שונאים", גיבען זיך די הענד און זענען ווייטער גוטע פריינד, ווייל שונאים זענען זיי נאָר פאַר'ן פּובליקום, וועלכעס לעכצט, חלשט ממש נאָך אַזעלכע צושטרייאונגען — דער עולם האט פּשוט ליעב צו זעהען ווי מענשען שלאָגען זיך. פאַקטיש איז דאס אָבער נאָר אַזאַ מין ספּאָרט, אַזאַ פערוויילונג, אַזאַ איבונג פון די הענט, כדי דער עולם זאָל האבען זיין אַטראַקציע.

אויף אַזאַ מעטש קומט אַ גרויסער עולם — דעם יודישען טעאַטער געזאָגט געוואָרען.

עס איז אָבער פערהאַנען נאָך אַנ'אַנדערער מין ספּאָרט, אויך אַזא מין אָרט באָקס-מעטש, וואָס קומט אויך נאָר פאַר פאַר'ן פּובליקום. אָבער מען שלאָגט זיך נישט מיט די פויסטען, נאָר מיט'ן מויל.

אויב עס קומט אייך אויס צו זיין אויף מיטינגען אָדער פערזאַמלונגען מיט דיסקוסיעס, וועט איהר בעמערקען, אַז יעדער רעדנער בעמיהט זיך אַלץ וואָס מעהר אריינצוזאָגען דעם אַנדערען רעדנער. מאַכען פון איהם א טפּש, א בהמה, אַנ'אידיאָט, און טאָמער געלונגט איינעם פון די רעדנער דעם אַנדערען רעדנער אַ זאָג אַריינצוגעבען אין דער זיבעטער ריפּ, קוועלען די אנהענגער פון התפעלות, מען פּאַטשט „בראַוואָ" און מען לאַכט אויפ'ן גאַנצען קול.

אויך די דאָזיגע חברה לייט, די רעדנער, זענען זיך נישט קיין דם שונאים, זיי מאַכען נאָר דעם אָנשטעל אַזוי פאַר'ן עולם גולם. פאַקטיש אָבער, ווינאָר די דיסקוסיע ענדיגט זיך, געהען די זעלבע רעדנער, וועלכע האבען זיך ערשט אַזוי הייס בעקעמפט, אָוועק צוזאַמען אויף א געמיינזאַם גלעזיל טהיי און שמועסען זיך פריינדליך אַדורך; און אפשר לאַכען זיי גאָר אויס דעם עולם, וועלכער איז אריינגעפאַלען אין התפעלות בעת זיי האבען זיך אויף דער טריבונע ארומגעקריגט און די אנהענגער האבען גענומען די גאַנצע דיסקוסיע ערנסט און זענען פאַקטיש געווען גרייט איינער אויף דעם אַנדערען אָנצופאַלען און זיך צו ווערען אמת'ע שונאים.

אויך דאס איז נאָר אַזאַ מין ספּאָרט, כדי צו פערוויילען דעם עולם און איהם צו געבען אַטראַקציעס.

צו דעם זעלבען צווייטען מין געהער אויך דאס אַרומרייסעניש אין די קהלות, ווארום פאַקטיש, וואס ווילען דען די דאַזאָרעס מיט די פּרנסים, זיי ווייסען דאָך גוט, אַז ביי די בעדינגונגען און אומשטענדען ביי וועלכע מיר לעבען, קאן מען גאָרנישט אויסטהון, און ווען עס זאָל אפילו זיין דער געניאַלסטער פּרעזעס, קאן ער דאָך נישט צופרידענשטעלען אַלעמענס פערלאַנגען. אלא וואס דען „באָקסט" מען זיך, אַמפּערט מען זיך אַזויפיעל אויף די זיצונגען? וואס זאָגט מען זיך אַזויפיעל אַריין און מען מאַכט איינער דעם אַנדערען צו-שאַנד און צו-שפּאָט? איז דער תירוץ — ספּאָרט; מען דאַרף דאס פאַר דעם ברייטען עולם, וועלכער לעכצט נאָך אַטראַקציעס, האט ליעב, אַז צוויי מחנות שטעלען זיך איינער געגען אַנדערן און מען בעקעמפט זיך.

עס ליגט גאָר פּשוט אין דער מענשליכער נאַטור, אין זיין בלוט, צו זעהען, ווי אַזוי מען רייסט זיך אַרום. דער מענש נעמט צו כח, פ'צורייצט איהם, ער דאַרף האבען עמאָציע און ער וויילט זיך בעת זיינע פאָרשטעהער קריגען זיך, און וואס שטאַרקער אַזאַ איינער איז מיט'ן מויל, וואס מעהר אַזאַ איינער זאָגט דעם געגנער אין דער גאַל אריין, אַלץ מעהר הנאה האָט דער הערער.

נאָך דעם „מעטש", ווען עס איז געשלאָסען די זיצונג, וועלכע איז געווען זעהר שטורמיש און איינער האט דעם צווייטען טיעף בעליידיגט, געהען די זעלבע דאַזאָרעס אָדער פּרנסים צוזאַמען אין אַ רעסטאָראַן אָדער צוקערניע, און מען שמועסט זיך אַדורך גאַנץ פריינדליך, אַזוי ווי מען וואָלט געווען די בעסטע גוטע פריינד...

ווארום פאַקטיש, וואס האבען זיי דען איינער צום צווייטען, נאָר גאָרנישט — אַזוי דיקטירט די פּאַרטיי, אַזוי פערלאַנגט פון זיי דער עולם, דאס פּובליקום, וואס גאַרט נאָך שטאַרקע ווערטער, נאָך סענסאַציעס, נאָך נבולפה, נאָך א פעסטער פויסט, נאָך אַ גוטען זידעל-וואָרט.

מען דערצעהלט, אַז זשורנאַליסטען, וועלכע האבען געוואָלט, אַז זייערע צייטונגען זאָלען האבען מעהר ערפאָלג, האבען זיך אָבגעשמועסט, אַז זיי וועלען אָנהויבען זיך געגענזייטיג צו בעקעמפען אין דער פּרעסע, זיי וועלען זיך זידלען, אויסטראַכטען איינער אויף דעם אַנדערן אויסטערלישע מעשות, וואס זענען נישט געשטויגען און נישט געפלויגען. פ'פערשטעהט זיך, אַז דער עולם לייענער האבען שטאַרק אַנגעקוואָלען פון דעם וואָרט-קאַמף און ס'האבען זיך געשאַפען צדדים, וואס האבען מסכים געווען מיט איינעם און געוואָרען שונאים דעם אַנדערען. דערווייל זענען די צייטונגען פּאָפּולער געוואָרען, ווארום די לעזער זענען געווען נייגעריג, וואס חצקעל וועט צומאָרגענס ענטפערען אין זיין צייטונג בערלען פאַר זיין נעכטיגען אַנפאַל און אויף איבערמאָרגען זענען זיי געווען ווידער נייגעריג, וואס בעריל וועט ענטפערן חצקלען אויף זיין פּאַמפלעט און אַזוי כסדר. די צוויי זשורנאַליסטען, וועלכע האבען זיך בעשמוצט איינער דעם אנדערען זענען גאָר אין אָוונד געזעסען צוזאַמען, געטרינקען צוזאַמען שוואַרצע קאַווע און צוזאַמען אויסגעאַרבייט די טהעמען, וועלכע זיי זאָלען אָנשרייבען איינער אויפ'ן צווייטען.

די דאָזיגע טעאַטער-פאָרשטעלונג, וואס קומט פאָר אין די ספּאָרט-פעראיינען, פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס, קהלות און רעדאַקציעס, זענען נישט מעהר ווי ספּאָרט אָדער באָקס-מעטשען, וואס זענען נאָר געשאַפען געוואָרען, כדי צו פערוויילען די גרויסע מאַסע, דעם ברייטען עולם.

אויף אַזעלכע צוויי „באָקס-מעטשען" איז מיר אויסגעקומען צו זיין דעם פערגאַנגענעם זונטאג. איין באָקס-מעטש, וועלכער איז געווען א העסליכער וואָרט-קאַמף, איז פארגעקומען אין דער היגער קהלה, און דער צווייטער באָקס-מעטש, וועלכער איז געווען אַ מערדערליכער פויסטען-קאַמף איז פאָרגעקומען אין „מכבי"-זאַל. פאַקטיש איז עס אָבער איינס און דאס זעלבע — עס זענען היינט אין דער מאָדע אָט די דאָזיגע באָקס-מעטשען...

מזאַל.

משה אש

די ערשטע חברות און אינסטי-טוציעס אין טשענסטאכאוו

IV.

„חברה חייטים"

דאס גרינדען די קהלה, אויפבויען די שוהל, מיסד-זיין חברות, קלויבען בוררים און גבאים, מאכען סעודה'לעך א. א. וו., וואס איז געשעהען נאר דורך די „פני", ווארום קיין אנדערער איז דערצו נישט צוגעלאזט געווארען — האט ארויסגערופען גרויס קנאה ביי „עמך", וועלכע האבען אויך געוואלט פיהלען א טעם פון כבודים און בע-שלאסען צו שאפען א חברה מיט איי-גענע גבאים.

דאס איז זיי אבער נישט אזוי לייכט אנגעקומען, ווארום יעדע ניי-געגרינ-דעטע חברה האט געמוזט האבען א רשיון פון רב און קהלה, אויך האבען די תקנות-החברה געמוזט דורך זיי בע-שטעטיגט ווערען. די ראשי-הקהלה הא-בען מורא-געהאט פאר א נייער חברה, וואס קען גורם זיין צו א פערקלענע-רונג פון די קהלה-הכנסות און דערי-בער קיין ערלויבניש נישט געגעבען.

דאס נעגענשטעלען זיך פון דער קהלה האט ארויסגערופען א גרויסען פראטעסט ביי אלע בעלי-מלאכות. עס איז געקומען צו מחלוקות צווישען די נגידים און האנדווערקער. די לעצטע האבען אבגעווארט ביז צו קהלה-וואה-לען, וואס זענען פארגעקומען אין יאהר תקע"ד (1814), ווען עס איז מיט זייער כח אויסגעוועלט געווארען אלס ראשי-הקהלה: ליפמאן היימאן, העניך זיי-טענפעלד און יהודה פרענקעל און ערשט דאן זיך גענומען צו ארגאניזי-רען אין אנ'אייגענער חברה.

די נייע דאזארעס האבען מסכים גע-ווען מיט'ן וואונש פון „עמך", נאר בתנאי, אז די חברה זאל זיך פער-נעמען מיט בלויז עקאנאמישע פראגען און נישט מיט קיין קהלה-ענינים. אויך האבען די פרנסי-הקהלה געפאדערט צו זיכערען, אז די קהלה-הכנסות זאלען דורך דעם ענטשטעהען פון דער נייער חברה, נישט פערקלענערט ווערען, אויף וואס עס איז נאך א רייה אונ-טערהאנדלונגען צווישען דער קהלה און „עמך" געקומען צו אנ'אויסגלייך.

דא איז אבער אויסגעבראכען א מחלוקה צווישען די האנדווערקער זעלבסט ארום דעם ציעל פון דער חברה, ווי אויך — ווער זאל זיין איהע-רע ראשים. די שניידער און קירזשנער, וועלכע האבען געצעהלט 19 פאמיליעס און געווען צו יענער צייט די גרעסטע צאהל יודישע בעלי-מלאכות אין אונ-זער שטאדט האבען פערלאנגט די אוי-בער-מאכט אין דער חברה, וואס עס האט ארויסגערופען א גרויסען ווידער-שטאנד מצד די אנדערע בעלי-מלאכות און גורם געווען, אז די שניידער הא-בען בעשלאסען „צו מאכען שבת פאר זיך" און געשאפען א שניידערישע חברה א. נ. „חברה חייטים".

אין א דאנערשטאג אוועגד ב' דר"ח אייר תקע"ד (1814), זענען אין דער וואוינונג פון עלטסטען שניידער ר' לייב חייט מוולאשטשאווע, וועלכער האט געוואוינט אויף דער נאדזשעטש-נא גאס, זיך צוזאמענגעקומען אלע 19 שניידער און קיזשנער, וואס האבען זיך נעפונען אין אונזער שטאדט און ביי א סעודה פון כל טוב, געצויגען קלפי'ס אויף בוררים, געמאכט א חברה פנקס מיט תקנות, וואס עס געפונט זיך נאך ביז היינט-צו-טאג ביי דער חברה הכנסת כלה.

די 19 חברה-מיטגלידער, וועלכע האבען קיין פאמיליען-נעמען נישט גע-האט, זענען געווען לויט פנקס-החברה: ר' לייב חייט מוולאשטשאווע, די פיער ברידער זלמן, משה, יוסף און חיים וואלף — ב"ר צבי, אברהם בר ליפ-מאן, לייב בהרבנו מה"ו אייזיק, חיים חייט מלאסק, חיים זאב, איציק מזאריק, ישראל בר דניאל, הבחור אייזיק לייב ב"ר ליפמאן, משה חייט מקאמיק, שמחה חייט, בעריל הכהן, זלמן ב"ר יוסף, דניאל חייט, הבחור חיים במה"ו מנחם מענדיל און ישעיהו כ"ץ.

צו דער סעודה זענען אויך געבע-טען געווארען די דאזארעס און צוויי בוררים מצד די חייטים, וועלכע זענען קיין שניידער נישט געוועזען, נאר דע-לעגירטע אלס פאכמענער, כדי צוזא-מענשטעלען מיט די ראשי הקהלה תקנות פאר דער חברה, דאס זענען גע-ווען: דער מאנופאקטור סוחר עקיבא, ביי וועלכען די שניידער האבען גע-האנדעלט, ווי אויך דער שענקער יהודה לייב, וואו „עמך" פלעגט אמאל א כוסה מאכען.

די ערשטע תקנה איז געווען, אז יעדער מיטגליד מוז טאג-טעגליך קו-מען אין דער שוהל דאווענען מיט מנין. בעפרייט קענען נאר ווערען די, וואס וועלען מוזען אוועקפאהרען. אויף דער תקנה האבען ביידע צדדים מסכים גע-ווען. די דאזארעס זענען געווען צו-פרידען, וואס די שוהל וועט דאדורך זיין געזיכערט פון א גרעסערער צאהל מתפללים. אויך די „חייטים" האבען געוואלט דורך דער תקנה האבען א קאנטראלע איבער זייערע חברים, צי זיי וואנדערען נישט ארום איבער די פריצישע הויפען פערכאפען ארבייט, וואס געהערט צו זייערע חברים. יע-דער מיטגליד איז פערפליכטעט אבצו-געבען א חשבון די גבאים, וואו ער האט זיך געפונען די צייט, וואס ער איז נישט געווען ביים דאווענען. שבת נאכמיטאג מוזען אלע חברה-מיטגלידער קומען אין דער שוהל זאגען תהלים און הערען די דרשות פון רב אדער מגיד.

דער דאזיגער פונקט האט ארויסגע-רופען א חלוקי-דעות צווישען די צדדים. די דאזארעס האבען מורא גע-האט, דאס עס זאל נישט אויסברעכען א קאנפליקט צווישען די „חברה חייטים" מיט „חברה תהילים", וואס איז צו דער זעלבער צייט געשאפען געווארען אין אונזער שטאדט און האט געהאט דעם ציעל צו זאגען שבת צוויי מאל „תהילים", השכמה און נאכמיטאג. סוף-כל-סוף איז אויך אין דעם פונקט געקומען צו אנ'אויסגלייך, אז דער ענין ווערט מיט דער הסכמה פון די דאזא-רעס איבערגעבען די צוויי חברות „חייטים" און „תהילים", וועלכע זאלען צווישען זיך דורכקומען.

פארבעריי און כעמישע וועשעריי
„BENETA"
ב. יאסעלעווישא 11
(געגענאיבער דעם געוועלב פון דער קאפעלושארניע)
אונטער דער לייטונג פון אנ'אבסאלווענט פון דער כעמישער אינדוסטריע-שולע אין ווארשא מיט לאנג-יעהריגער פראקטיק
ספעציאליטעט:
1) פארבען לויט מוסטערן,
2) דעטאשירען (ארויסנעמען פלעקען אהן וואשען אוים'ן ארט).
3) כעמיש רייניגען און פאסאנירען קאפעלושען,
4) וואשען שטייפע מאנער-העש מיט א דויערהאפטען שפיגעל-גלאנץ.
די פרייזען בעדייטענד ערנידריגט.

אינזש. מ. פייגין

אין קאמף פאר דעם יודענשטאאט.

מיר יודענשטאאטלער זענען איצט בערופען צו ערפולען א העכסט אידע-אלע און צוגלייך שווערע אויפגאבע. מיר יודענשטאאטלער פיהרען א קאמף פאר דעם רייגעם הערצליאנישען רעיון און געגען יעדער צומישונג פון עגא-איסטישען, מאטעריעלען און פארטיי-פאליטישע מאמענטען. אין דער צייט ווען אלע אנדערע פארטייען האבען געהיימע אדער אפענע נעבענצוועקען, קעמפען מיר פאר דעם איינציגען ציעל, וואס הייסט יודענשטאאט. די דאזיגע הערצליאנישע יסודות פון אנדערע פאר-טייען האבען מיר צו פערדאנקען דאס, וואס טראץ אלע שוועריגקייטען, טראץ דעם, וואס אלע ציוניסטישע פארטייען טהוען און ווילען אונז איגנארירען, איז עס אונז דאך געלונגען און אזא קורצע צייט צו שאפען א גרויסע און אין אלע לענדער פערטרעטענע פארטיי. אונ-זער פראגראם ווירקט ספעציעל אויף די בעוואוסטזיניגע שטודירענדע יוגענד, וועלכע זוכט דעם וועג אין א ציעל בעוואוסטען ציוניזם, ווי אויך אויף די אלע ציוניסטען, פאר וועלכער דער אורשפרונגס-ציוניזם, ד. ה. דער ריינער הערצליאנישער ציוניזם איז הייליג און טייער. דעריבער זעהען מיר לעצטענס ווי גאנצע גרופען און איינצעלנע פא-ליטישע פערזענליכקייטען געהען איבער צו אונז.

דאס טרויעריגסטע אבער צו-גלייך דאס קאמישע איז דאס, וואס מיר מו-זען פיהרען איצט מיט אונזערע אמא-ליגע חברים - רעוויזיאניסטען, וועלכע זענען ארויסגעטרעטען פון דער ציוניס-טישער ארגאניזאציע, און שאפענדיג די אזוי-גערופענע נ. צ. א. ווילען זיי צעשטערען די איינהייטליכע ציוניס-טישע ארגאניזאציע, וועלכע פעראיי-ניגט די פערשידענע שיכטען און קלא-סען פון יודישען פאלק אין איין ציעל— אין דעם ציעל פון צוריקגעווינען ארץ-ישראל פאר דעם יודישען פאלק און דאס יודישע פאלק פאר א"י—אנ'ארגא-ניזאציע, וואס האט ביז הערצלען קיי-נעם נישט געלונגען צו שאפען און מיט טהוען און ווילען זיי אויך צע-שטערען דעם יסוד פון הערצעל'ס ווערק, וואס הייסט יודענשטאאט, פאר וועלכען מיר האבען צוזאמען מיט די רעוויזיאניסטען פאר 10 יאהר אנגע-הויבען א קאמף אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די עקזיסטענץ פון צוויי צווישען זיך קאנקורירענדע ציוניסטישע ארגאניזאציעס, וואס קעמפען געגענ-איינאנדער פאר איינפלוס ביי דער ענגלישע און אנדערע רעגירונגען, ווערט דורך די ענגלישע און א"י-רע-גירונג אויסגענוצט, אום די אזוי אויך געגנע פערשמעלטע רעכט פון יודישען פאלק אויף ארץ ישראל בנוגע עליה און באדען נאך מעהר צו בעשרענקען. די רעזולטאטען פון דעם איינפלוס קאמף פון די צווישען זיך בעקעמפענדע ציוני-סטישע ארגאניזאציעס הויבען מיר שוין אן צו פיהלען.

1) א פערקלענערטען שעדיול פון 70 פראצ. פון 10.800 סערטיפיקאטען אין פריערדיגען שעדיול אויף 3250 אין יעצטיגען שעדיול (די ציוניסטישע עק-זעקוטיווע האט אפילו נישט דעם מוט אויפצוהויבען זיין פראטעסט-שטימע געגען אזא געוואלדיגען אונרעכט).

2) דעם ווילען פון דער א"י-רעגי-רונג מיט געוואלד איינצופיהרען דעם לעגיסלאטיוו-ראט (און ווער ווייס, צי טראץ דעם פראטעסט און פייערליכע באיקאט-ערקלערונג וועלען זיך נישט געפונען ציוניסטען פון די אדער אנ-דערע זייט, וואס וועלען יא אנטיילנע-מען אין לעגיסלאטיוו-ראט און די ציו-ניסטישע עקזעקוטיווס וועלען ערקלע-רען, אז דאס האבען די און די הערען געטהון אויף אייגענער אחריות, ווי ביים טראנספער בשעת דעם 18-טען קאנגרעס. מיר קענען צו-גוט אונזערע פאליטיקער מיט זייערע מעטאדען).

3) די פערשארפטע שטראפען און מיטלען געגען אונלעגאלע עולים און טוריסטען.

פון דער צווייטער זייט שטעהען גע-גען אונז דער נייער אזוי-גערופענער דרייבונד (פועלי-ציון, אלגעמיינע און מזרחי"), זיי האבען איין מעטאדע: אלס פערטרעטער פון די פערמעגליכע ציוניסטישע קלאסען האבען זיי אין די הענד די פרעסע, וועלכע פערשוויגט אונזער עקזיסטענץ גענצליך; אין די פאלעסטינא-אמטען, אין די וואהל-קא-מיטעטען ווילען זיי אנדערע פערטרע-טער נישט צולאזען. פאר איניגע וואכען האבען זיי דא אין טשענסטאכאוו געגרינדעט א וועד-עליה און אפילו אונז נישט איינגעלאדען „מיט בעראטונגס-רעכט". זיי האבען א פאראל ארויס-געגעבען אונז צו שטערען אין נעהיים און פערפאלגען, ווי ווייט מעגליך, אז עס זאל נישט געהערט ווערען דאס אמת'ע ווארט וועגען דער לאגע אין ציוניזם, אז עס דארף נישט אויפברוי-זען דאס געוויסען פון יעדען אויפריכ-טיגען ציוניסט. מיר האלטען אבער, אז די געפאהר איז צו גרויס, דאס מען זאל זיך מעגען ערלויבען צו שפיעלען אין פארטיי-און איינפלוס-פאליטיק. מיר רופען אלע אויפריכטיגע ציוניסטען זיך צו פעראייניגען אין דעם הערצליאני-שען ציוניזם, אין יודענשטאטס-ציו-ניזם.

וואס געהערט, וואס געזעהן.

מען פראגרעסירט...

מען האט דערצעהלט, דאס אין אויס-לאנד טרעפט, אז אין די רעפארמירטע שוהלען קומען די מתפללים יום טוב אדער שבת צו פאהרען אין זייערע אויטאס, אז אויך אין דער טלאמאצקער סינאגאגע זענען די ווארשאווער אסי-מילירטע יודען געקומען צו פאהרען מאכען דאס געבעט.

פאר אונז טשענסטאכאווער איז דאס געווען חדושים ונפלאות. אמת, אויך ביי אונז פעהלען נישט קיין אסימילא-טארען, וועלכע זענען נאר געבליבען יודען אויף אזוי פיעל, וואס זיי האבען זיך נאך נישט גע'שמד'ט, און איינמאל אין יאהר טהוען זיי דעם רבונו של עו"ם א טובה און קומען אין דער סי-נאגאגע צו מזכיר, אדער ווי זיי רופען דאס אן אויף זייער לשון „מאזאיל"... קומען אבער צו פאהרען אין דער שוהל אריין א שבת אדער יום טוב מיט לאקאמאציע, האט זיך ביי אונז נאך נישט פראקטיצירט. ערשטענס איז די שטאדט צו-קליין, והשנית, האט זיך נישט געפינען דער ערשטער, וועלכער זאל מאכען די התחלה.

איצט, רבותי, קאן איך אייך מעל-דען, אז מיר האבען זיך שוין נישט צו שעהמען נישט פאר דער גרויסער שטאדט און אפילו נישט פאר אויס-לאנד, אויך אין אונזער סינאגאגע קומט מען שוין צו פאהרען אין אויטא'ס.

יענע וואך שבת איז פארגעקומען א בר-מצוה (קאנפירמאציע בלע"ז), זע-נען די מחותנים זיך פיין צוגעפאהרען צו דער סינאגאגע, בעקומען די פיינע עליות, דער פרעדיגער האט זיי „בלא-גאסלאוויעט", דאן האבען זיי פערלאזט די סינאגאגע, זיך אריינגעזעצט אין דעם זיי אבווארטענדען אויטא און זיך געמיטליך אוועקגעפאהרען.

הפנים, אז די רעפארמען, וועלכע ווערען לעצטענס איינגעפיהרט זענען נושא-פרות. צוערשט דער „מאזאיל", דאן די רעפארמען, וואס א סך תפילות ווערען געגעבען אויף פויליש און איצט די לעצטע רעפארם—קומען צו פאהרען שבת צום דאווענען.

ווי זאגט איהר, נישט-קשה—מען פראג-רעסירט...

אמת'ע חבר'שאפט.

די ברידערליכסטע צוזאמענארבייט איז, ווי בעוואוסט, ביי די האנדווער-קער, וועלכע זענען גרייט ביי יעדער געלעגענהייט זיך צו שטעלען, ווי איין מאן און פערטיידיגען זייערע אינטע-רעסען; אויסער דעם פעראינטערעסירט זיך איינער מיט'ן צווייטען פריוואט, און זאל עמיצען חלילה טרעפען אנ'-אומגליק, פיהלען עס אלע מיט און זענען גרייט צו ברענגען קרבנות.

יענע וואך איז אין ביעלסק געשטאר-בען אנ'אלטער היגער האנדווערקער-טהוער, משה קאץ ז"ל, זענען אזש 6 דעלעגאטען געפאהרען קיין ביעלסקא צו דער לויה איהם אבגעבען אין נא-מען פון דער היגער האנדווערקער-אר-גאניזאציע דעם לעצטען כבוד.

דאן זענען אבגערופען געווארען אויף א חודש צייט אלע בעסטימטע פער-ווײלונגען.

די האנדווערקער זענען א וואוילע חברה און ביי זיי איז פערהאנען די אמת'ע ברודערליכע חבר'שאפט.

די ערשטע סמנים...

ווען עס וועלען פארקומען קהלה-וואהלען איז נאך נישט בעוואוסט, עס איז זאגאר נאך נישט ארויס דער דעק-רעט וועגען דעם, דאך פיהלט מען אין דער לופטען, אז עס דערנעהנטערט זיך די צייט פון קהלה-וואהלען.

פרעגט מיך בח"ם געגויע סמנים, וועל איך אייך נישט זיין אימשטאנד עס צו בעצייכענען, נאר מען פיהלט עס: אט שושקעט מען זיך, מען קאמ-בינירט, מען וויל שוין פערבינדען אנ'עק מיט אנ'עק. מען סור'עט זיך.

קיינער ווייסט נאך טאקע נישט ווען און וואס, נאר אין דער לופטען פיהלט מען שוין, אז עס דערנעהנטערט זיך די צייט, עס בעווייזען זיך די ערשטע סימנים...

א חזנ'דיל אויף שבת...

זינט דער חזן באדאש איז געפאה-רען קיין אפריקא, טומעלט זיך אין דער שטאדט-שוהל וועגען א חזן. די ערשטע צייטען האט מען געווארט, אז ווען ס'וועלען זיך ענדיגען די דריי חדשים אורלויב, וועלכע ער האט בע-קומען, וועט מען שוין אויף געגוי ווי-סען, צי ער וועט צוריקקומען אדער ער וועט דארט בלייבען. נאר ווען עס איז אדורך איבער 6 חדשים און חזן באדאש קומט אלץ נישט צוריק, כאטש ער האלט אין איין שיקען בריעף, אז אט-אט פאהרט ער ארויס, אט-אט קומט ער צו פאהרען, האבען די גבאים און די מתפללים פערלוירען די האפנונג, אז ער וועט שוין ווען עס איז צוריק-קומען, און היות, ווי א שטאדט-שוהל קאן נישט זיין אהן א חזן, האבען זיי אנגעהויבען איינצולאדענען חזנים אויף פרובע.

קומען זיי צופאהרען אט די קאנ-דידאטען מארבע פינות הפוילען, כדי איבערצונעמען דאס טשענסטאכאווער חזנות. פאר א פאר וואכען איז דא געווען דער זאווירטשער חזן און לעצטענס אויך דער קעלצער חזן.

ווערט מען נאר געוואויר, אז א ניי-ער חזן וועט שבת דאווענען אין דער שוהל, ווערט א געלויף ווי צו א שרפה. יעדער זאגט ארויס מבינות, און עס שאפען זיך צדדים, מען שאצט אב, מען לויבט, מען קריטיקירט, און די חברה ליידיג-געהער'ס האבען וואס צו טהון.

פאר צוויי וואכען צוריק איז דא גע-ווען אויף פראבע דער קעלצער חזן, וועלכער האט גאר שטארק אויסגענומען אזוי, אז די גבאים האבען איהם אויך איינגעלאדענט אויפ'ן צווייטען שבת. מיר האבען געגעבען וועגען דעם א קורצע נאטיץ, און פרייטאג צונאכט'ס איז די שטאדט-שוהל געווען איבער-פולט. מאכט זיך א מעשה, אז דאס פרייטאג צונאכטס'דיגע דאווענען איז דעם חזן צוליעב געוויסע סיבות גראד נישט געלונגען, דערפאר אבער האט ער אויף צומארגענס בייטאג נגעדאווענט ערשטקלאסיג, אזוי אז אלע זענען גע-ווארען ענטציקט, האבען זיך באלד געשאפען צדדים: פרייטאג-צונאכט'סדיגע צוהערער און שבת-בייטאגיגע-צוהערער. די „פרייטאג'דיגע האבען אין איין קול געשריגען, אז דער חזן טויג נישט, און די „שבת'דיגע" צוהערער שרייען ווידער, אז דער חזן איז א כלי-מפואר. מיר האבען זאגאר בעקומען א רע-צענזיע פון א היגען מעלאמאן, וועל-כער איז א „פרייטאג'דיגער" און ער רייסט אראב דעם חזן. היות אבער ווי מיר האבען אויך בעקומען א רעצענזיע פון א „שבת'דיגען", וועלכער ריהמט און לויבט דעם חזן, גיבען מיר נישט קיין שום רעצענזיע, כאטש דער שריי-בער פון די שורות געהער אויך צו די „שבת'דיגע", און איז אויך אין

י. אייגער

ארץ-ישראל אין בילד און קלאַנג

די יודישע וועלט איז פערפלייצט מיט בעשרייבונגען פון ארץ-ישראל. צו בעקענען די יודישע וועלט דורכ'ן וואָרט איז אַלץ געטהון געוואָרען און עס ווערט ביז איצט געטהון. זעהר הינטערשטעליג איז נאָר דער אונמיטעלבארער איינדרוק דורך בילד און קלאַנג, דורך פילם און טאָן-פילם. אויף אָט דעם געביעט האָט מען ווייניג וואָס געטהון און דאס ווייניגע האט אויך נישט מצליח געווען. אַ פּאָר גרופּעס מיט בעגרעניצטע טעכנישע מיטלען, און אפשר אויך מיט בעגרעניצטען וויסען פון פאַך, האבען געמאכט עטליכע אונגעלונגענע פרובען און שלוס. ערשט מיט דעם פילם „לחיים חדשים", געשאפען פון „קרן-היסוד", אָדער ווי אין אמעריקא געהט ער אונטער'ן נאָמען „דאָס פערשפּראָכענע לאַנד" — הויבט זיך אָן א ווירקליכע בעלעבונג. ער ווערט געוויזען אין לענדער פון די גרעסטע יודישע צענטרען פאר הונדערטער טויזענדער; ער רופט אַרויס בעגייסטערונג; ער רופט אַרויס סימפאטיע און נישט בלויז עמאָציאָנעלע, נאר אויך אַ טיפע, געדאנקליכע, וועלכע איז פערבונדען מיט די אידעאלאָגישע בעגריפען און אנשויאונגען פונ'ם יודישען וועזען פון אונזער צייט. ער רופט אַרויס אַ לעבהאפטיגען מיינונגס-אויסטויש, וועגען איהם שרייבט מען ווי וועגען אַ טעמע פון טאָג, און אויף דער נאציאנאלער פילם-אויסשטעלונג אין ווענעדיג ווערט ער בעשענקט מיט אַנ'אויסצייכנונג.

אין דייטשלאַנד האבען דעם פילם געזעהן ביז איצט ביי 100.000 יודען. מען האט איהם דאָרטען ערלויבט נאָר מיט'ן בעדינג, אַז קיין נישט-יודען זאל מען נישט אַריינלאָזען אין קינאָ און דאס האט געבראכט צו טרויעריגע קוריאָזען אין די בעדינגונגען פונ'ם היינטיגען דייטשלאַנד: קריסטען האָבען געבעטען, מען זאָל זיי אַריינלאָזען, ווייל זיי זענען דאָך נישט קיין אַנטיסעמיטען; אַנדערע האבען געבראכט זייערע יודישע פרויען און גע'טענה'ט, אַז מען זאָל לפחות די פרויען אַריינלאָזען. און אָט וואס עס שרייבט אַ האַמבורגער יודישע צייטונג:

„יעדער דייטשער יוד, וואס האט געזעהן דעם פילם, וועט איהם לאַנגע יאָהרען נישט פערגעסען. דאס איז נישט בלויז קיין פילם, נאָר א זעלישע עצם-זאַך פאר יעדען: פאַר'ן יונגען און אַלטען, פאר'ן ציוניסט און נישט-ציוניסט, סוחר און אקאדעמיקער און דער עיקר — פאר אונזערע קינדער, וואס זייערע אויגען זענען אין משך פון אַנדערטהאַלבען שעה געווען צוגעשמידט צו די בילדער פון יענעם לאַנד, וואס וועט אפשר אַמאָל ווערען זייער היימאַט-לאַנד".

אין אמעריקא, וואו דער פילם-פאַך איז צום גרעסטען ענטוויקעלט — הן די טעכניק, הן דער געשמאַק — האט דער ארץ-ישראל'דיגער פילם „לחיים חדשים" אָבגעהאַלטען אַ גרויסען זיעג. די פרעסע שרייבט וועגען פילם אין ערנסט; זי זעהט אין איהם אַ גרויסע טעכנישע פילם-דערגרייכונג פאר ארץ-ישראל און שאַצט זעהר הויך זיין ווירקונג אויף די יודישע ראסען אין נאַציאָנאַלען זין און דעם עסטעטישען פערגעניגען, וואס דער פילם גיט דעם צושויער בכלל.

„דאס איז א מערקווירדיגע מואווי", שרייבט דער ניו-יאָרקער „פאָרווערטס": „דער צושויער זעהט פאר זיך אַ פולקאָם בילד. ער זעהט דעם אויפבוי פון פאלעסטינא פון אָנפאנג ביז צום סוף. מען פיהרט איהם אַריין אין אַ וויסטעניש און מען ענטוויקעלט פאר איהם אַ בילד פון דער ענטוויקלונג פון לאַנד, שריט ביי שריט, ביז מען ברענגט איהם אין דער גרויסער מאָדערנער תל-אביב, וועלכע האט זיך נישט צו שעהמען פאר פיעל גרויסע און רייכע שטעדט און אייראָפּא אדער אין אַמעריקא".

„דער צושויער זיצט פערגאפט די גאנצע צייט, ווייל ער זעהט ווי פאר זיינע אויגען ווערט אין דעם משך פון 25 יאהר פון א פערוויסטעטען באָדען געבוירען אַ שעהנער און בליהענדער ישוב...

„א מערקווירדיגען איינדרוק אויף די צושויער מאכען די בילדער, וועלכע שטעלען פאָר, ווי אזוי די צוויי ציוויליזאַציעס — די אַראַבישע און די יודישע — מישען זיך צוזאמען, און ווי אַזוי דאס נייע לעבען מיט דער נייער טעכניק און די מאָדערנע איינריכטונגען שטויסען ארויס די פרימיטיווע מיטלען פון פּראָדוקציע און די אַלטע בעגריפען פון לעבען. די דאָזיגע בילדער און סצענעס ווערען ארויסגעבראכט אויף א העכסט קינסטלערישען אופן".

דער ניו-יאָרקער „סאָג" רעדט וועגען דעם שטארקען און דערפרעהענדיגען איינדרוק אויפ'ן צושויער, בעזונדערס אויף יענע, וואָס ווייסען אַזוי ווייניג וועגען דעם, וואס עס טהוט זיך אין יודישען היימלאנד, וואָס יעדע ממשות'דיגע דערגרייכונג דאָרטען איז פאר זיי אַ גרויסע איבערראשונג:

„עס שוועבען פאר אייך פערשידענערליי געשטאַלטען פון מענער, פרויען און קינדער — איהר זעהט זיי ביי אַלערליי אַרבייט, פון ברעכען שטיינער אין דער וויסטעניש ביז פאבריצירען שאָקאָלאד פאר'ן וועלט מארק, פון גראָבען קאַנאַלען צו בעפייכטען דעם זאמדיגען באָדען ביז סערווירען געטראנקען אויף אָפענע טעראסען ביים ים, פון מאָלען מעהל ביז בויען הייזער — און אזוי פיעל פון די פנים'ער זענען אינטעליגענטע, מיט אנ'אויסדרוק פון ענטשלאָסענקייט און צופרידענקייט!

„דאס זענען נישט קיין פנים'ער פון ליידענדע מענשען, נאָר פון אַזעלכע, וואס געפונען אַ פריידיגקייט אין זייער אַרבייט, וועלכע ברענגט אַזעלכע ממשות'דיגע רעזולטאטען פאר די אויגען. איהר זעהט ממש, ווי פון דער זאמדיגער וויסטעניש שפּראָצט ארויס אַ ציוויליזירט לעבען מיט שטעדט און דערפער און גוטע וועגען און א שעהנע אָרדנונג. איהר זעהט נישט נאָר, ווי מען ארבייט, נאָר אויך ווי מען אַמוזירט זיך. מען זינגט און מען טאנצט און מען אָרגאַניזירט קאַרנאַוואלען און די גאנצע צייט האט איהר דאס געפיהל, אַז די יודען אין ארץ-ישראל געבען אַנ'אינהאַלט זייער לעבען, וואס א סך פון זייערע ברידער אין די גלות-לענדער מוזען זיי מקנא זיין".

אין א צווייטען אַרטיקעל וועגען פילם שרייבט די זעלבע צייטונג, אז אַזאַ פילם וועט נישט דערלאָזען מעהר די אויסערליכע און אינערליכע יודישע שונאים צו פעלשען די יודישע געשיכטע און די געשעהענישען פונ'ם יודישען לעבען. ער וועט אויך שטיל מאָכען די שונאי ציון אין אונזערע אייגענע רייהען, וועלכע ווילען כסדר שאַפען דעם איינדרוק, אז די גאַנצע אונטערנעהמונג אין ארץ-ישראל איז גאָרנישט מיט גאָרנישט.

„ווען איהר הערט די ערשטע פולשטענדיגע „טאָקי" פון ארץ-ישראל; ווען איהר זעהט, ווי ארץ-ישראל וואַקסט פאַר אייערע אויגען; דאס הארץ ווערט אנגעפולט מיט פרייד, זעהענדיג די פיבערהאַפטע אויפבוי-ארבייט אין די שטעדט און אין די דערפער; איהר פרעהט זיך מיט די יודישע ימים טובים אין יודישען לאַנד, מיט די קינדער און מיט די דערוואַקסענע; די פרעכטיגע העברעאישע געזאַנגען, די תפלות ביי די הייליגע פלעצער, די היסטאָרישע אַלטערטימליכקייט פון דעם ארץ-אבות— דאס אַלץ רופט אין אייך ארויס א הייליגען ציטער. אויב איהר זענט נאָך נישט געווען אין ארץ-ישראל, האט איהר דאס געפיהל, זעהענדיג „דאָס פערשפּראָכענע לאַנד" אויפ'ן לייוועגד, אז ארץ ישראל איז געקומען צו אייך, אז מען האט צו אייך אהיימגעבראַכט דאס לאַנד פון אייער חלום, פון אייער האָפנונג".

און אפשר וועט עמיצער ווילען חושד זיין די גרויסע יודישע וועלט, אז זי איז אזוי בעגייסטערט, ווייל זי איז פער'שכור'ט פון דער עקזאָטיק פונ'ם אונגעוועהנליכען פייזאזש און אונגעוועהנליכע לעבענס-בילדער—קומט ארץ-ישראל, די ניכטערע און שטרענגע ארץ-ישראל אליין, און בעגלייט דעם פילם מיט אונאויפהערליכע לויבגעזאַנגען אין א לאַנגער שורה ארטיקלען פין אלע העברעאישע צייטונגען.

„צום ערשטען מאָל", שרייבט דער דער „הארץ", „האט מען אונז געגעבען די געלעגענהייט הנאה צו האבען פון א ווירקליכען קונסט-שטיק. מיר ווייסען די שווערע בעדינגונגען אין ארץ-ישראל פאר שאַפען א פילם און דעריבער קען מען נאָך מעהר צופרידען זיין מיט דער גרויסער דערגרייכונג".

דער „דואר היום" בעוואונדערט די קינסטלער פונ'ם פילם, וועלכע האבען פערמאגט אין אלעמען די געבענשטע מאָס און א געבענשט אויג:

„זיי האבען באַלד תופס געווען דאס גייסטיגע און דאס פיזישע, דעם קלימאַט און די בעלייכטונג פון אונזערע פעלזען און זאַמדען. די ערשטע בילדער פונ'ם פילם וויקלען פונאַנדער פאַר אונז די גרויסע ירושלים, די וואונדערליכע שטאדט, וואס טוקט זיך צויבערהאַפט און מאַיעסטעטיש אין אַלטקייט אויף אזוי פיעל, אז מיר קוקען אויף איהר, ווי אויף א ווייטען כרך, א לעגענדאַרישען, וועלכען מיר האבען נישט געקענט און נישט געזעהן. די אויפנאַהמען אין דאָזיגען פילם זענען אַזעלכע פולקאָמע און אזעלכע וואונדערבאַרע, אז מיר געפינען צו זיי קיין גלייכען נישט.

„לחיים חדשים" איז א פלאַמענדיגע-פייערדיגע שאַפונג, ווי די ערד, פון וועלכער זי איז אויסגעוואַקסען. דאס איז א סימפאָניע פון ליכט, מענשען און קלאַנגען. פון גאַנצען האַרצען ווילט זיך גלויבען, אז די יודען איבער גאַר דער וועלט וועלען דורך איהר לערנען קענען דאס אויסגעוועהלטע לאַנד, דאס „געשוואוירענע לאַנד"...

און דאַן איז פערשטענדליך דער אויסרוף פון דער צייטונג „דבר" אין איינעם פון די אַרטיקלען וועגען פילם:

„אזוי פיעל שעהנקייט דאָ אין אונזער לעבען און מיר האבען נישט געוואוסט"!.

דער „קרן היסוד" און לעאָ הערמאַן, וועלכער איז אממיינסטען פעראַנטוואָרטליך פאר'ן פילם, קענען זיין רוהיג פאַר דער צייט, מיה און געלד, וואס דער פילם האט געקאָסט. די דאָזיגע אינוועסטיציע איז פולשטענדיג בערעכטיגט.

אפל. אדוו. י. קרושעפיצקי

ענדערונגען אינם געזעץ פונ'ם איינקונפט-שטייער

דער דעקרעט פונ'ם מלוכה-פרעז. פון 22 ליסטאָפּאַד 1935 (דז. אוסט. 85|35) האט איינגעפיהרט עטליכע וועזענטליכע ענדערונגען אינ'ם געזעץ פון הכנסה-שטייער. די וויכטיגסטע פון זיי איז די ענדערונג פון דער סקאַלע אין דעם זין, אז ס'איז געהעכערט געוואָרען דער פראָצענט-זאַץ פונ'ם שטייער, וועלכער ווערט געצאהלט פונ'ם איינקונפט, אזוי צ. ב. האט לויט'ן ביזאיצטיגען געזעץ דער שטייער פון 1500 זל. בעטראָפען 31 זל., לויט דער נאָוועלע 44 זל., פון א סומע פון 2000 זל. ביזאיצט 54 זל. יעצט 76 זל.

דאַגעגען איז אָבגעשאפט געוואָרען דער קריזיס-צוגאָב-שטייער.

וויכטיג איז אויך די ענדערונג, וועלכע געפינט זיך אין אַרט. 11 פון דער נאָוועלע. לויט דעם דאָזיגען אַרטיקעל קומט אויס אז ווען א פערהייראַטע פרוי פיהרט אויפ'ן אייגענעם נאָמען א אונטערנעהמונג אָדער בעזיצט א אנדערע קוועלע פון הכנסה ווערט איהר איינקונפט צוגערעכענט צו דער איינקונפט פונ'ם מאַן כאָטש דער מאַן האט נישט קיין רעכט צו בענוצען זיך מיט דער דאָזיגער איינקונפט. די דאָזיגע ביידע הכנסות ווערען צונויפגערעכענט און ווערען בעשטייערט אזוי ווי איין הכנסה, נאָר אין פאַל, ווען די פרוי איז גערי כטליך סעפּארירט קען מען נישט צונויפרעכנען ביידענס הכנסות, לויט'ן ביזאיצטיגען געזעץ, איז גענוג געווען, אז דער מאַן זאָל נישט האבען קיין רעכט צו בענוצען זיך מיט דער איינקונפט פון דער פרוי אום זייערע הכנסות זאָלען מוזען בעשטייערט ווערען בעזונדער. די דאָזיגע ענדערונג פונ'ם געזעץ האט צווייערליי וויכטיגע פראַקטישע קאָנסעקווענצען: קודם-כל קענען אזוי-אַרום בעשטייערט ווערען הכנסות, וועלכע וואָלטען אין פאַל, ווען זיי וואָלטען גערעכענט געוואָרען בעזונדער, איבערהויפט נישט אינטערליגען דעם געזעץ פונ'ם איינקונפט-שטייער, ווייל זיי וואָלטען נישט דערגרייכט דעם מינימום פון 1500 זל., אזוי צ. ב. ווען די פרוי בעזיצט אַנ'איינקונפט פון 1000 זל. און דער מאַן אַנ'איינקונפט פון 1000 זל. אונטערליגט נישט קיינער פון זיי דער בעשטייערונג, דאַגעגען ביים צונויפרעכענען צוזאמען בעטרעפען זיי 2000 זל., וועלכע ווערען יאָ בעשטייערט,—ווייטער איז דאס צונויפרעכענען ביידע סומעס גורם די העכערונג פונ'ם פּראָצענט-זאַץ פונ'ם שטייער.

געענדערט איז אויך געוואָרען דער אַרט. 26 פונ'ם געזעץ. פאר דער ענדערונג האט דער אַרטיקעל פאָרגעזעהען, אז ביי אונפערהייראַטע שטייער-צאהלער, וועלכע האבען א יעהרליכע הכנסה מעהר ווי 3600 זל. ווערט דער הכנסה-שטייער געהעכערט מיט 20%, לויט דער יעצטיגער נאָוועלע נאָר מיט 14%, דאס זענען די וויכטיגסטע ענדערונגען, וועלכע זענען איינגעפיהרט געוואָרען דורכ'ן אויבענדערמאַהנטען דעקרעט.

דער דאָזיגער דעקרעט איז אַריין אין קראַפט דעם 1 סטיטשען 1936 אַזוי-אַרום וועט די שטייער-אויסמעסטונג פונ'ם איינקונפט שטייער אויפ'ן יאהר 1936 שוין פאָרקומען לויט דעם געענדערטען געזעץ.

דער מיינונג, אז דער קעלצער חזן איז א גוטער חזן.

מיר ווילען אָבער אין דעם פאַל נישט ארויסזאגען אונזער מבינות און לאָזען עס איבער פאר די גבאים און מתפללים פון דער שטאדט-שוהל, וועלכע ווילען שוין מכתמא דעצידירען. מיר האבען נאָר געוואָלט בעמערקען, אז חזן באַדאַש, אויב ער וועט טאַקע נישט קומען, וועט ער אונז מאָכען א קלאָפּאָט מיט די חזנים, וועלכע וועלען כסדר קומען פּרובירען אין דער שטאדט-שוהל.

ער האט עס געמעגט וויסען...

ווי בעוואוסט, ווערען זעהר אָפט דעמאָנסטרירט אין היגען קינאָ „סטילאָווי" דייטשע פילמען. און יעדעס מאָל ווערט בעקאנט געמאכט די היגע יודישע בעפעלקערונג דורך פלוג-בלעטער און אויך אויף די שפאַלטען פון אונזער צייטונג.

ווייזט זיך אָבער ארויס, אז נישט אלע יודען נעמען זיך אזוי שטאַרק צום האַרצען די ענוים פון אונזערע ברידער אין דייטשלאַנד און שטיצען דאָך אונטער די דאָזיגע דייטשע פילמען. דאס איז אויך געשעהן מיט'ן דייטשען פילם, וואס איז די וואָך דעמאָנסטרירט געוואָרען אין קינאָ „סטילאָווי". אמת נישט קיין גרויסע צאהל יודען האבען בעזוכט דאס דייטשע בילד, אָבער צווישען די בעזוכער זענען געווען אַזעלכע, וואס דאַרף ארויסרופען די גרעסטע פערוואונדערונג.

אָט האָט למשל בעזוכט דעם דייטשען פילם אַ יוד, אַ סוחר פון דער ערשטער אַלעע, וועלכער האלט זיך פאָר אַ הונדערט פּראָצענטיגען רעוויזיאָניסט, האָט ער זיך אָט דער דאָזיגער יונגערמאַן אריינשפאַצירט מיט זיין יונגער פרוי פריי און פראַנק אין קינאָ אריין.

אין דער גאס האבען גראד שפאצירט יודען, אויף וועלכע דאס האט געמאכט אַ זעהר נישט אנגענעהמען איינדרוק.

מיר דערלויבען זיך צו זאָגען דעם דאָזיגען „פייערדיגען" ציוניסט-רעוויזיאָניסט, אַז ווער-ווער, נאָר ער האט געמעגט וועגען דעם וויסען, ווי זיך נוהג צו זיין בנוגע אַ דייטשען פילם...

מען רייסט זיך אָרום...

גאָט פערלאָזט נישט זיין עדה יודען, ער שיקט שוין צו אַזעלכעס, ביי וואס מען זאָל זיך קאנען אַרומרייסען.

איז איינגעפאַלען אַ גרופּע מארק-שטעהער פון זאוואדזיער מארק צו שאפען אַנ'אייגענע גמילת-חסד-קאָסע, דהיינו: יעדער זאָל צאָהלען 10 גראָשען אַ וואָך און פון דעם זאָל געשאַפען ווערען אַ קאַפּיטאַל, כדי שפּעטער קאנען ארויסגעבען הלואות, וואס זענען אַזוי נויטיג פאַר די דערשלאָגענע און פערחושכטע מארקהענדלער.

דאכט זיך, אַז דער דאָזיגער פּלאַן איז זעהר אַ גוטער און איז ווערט בעגריסט צו ווערען. מאכט זיך אָבער אַז ווען עס איז שוין צונויפגעקליבען געוואָרען אַ געוויסער קאַפּיטאַל און מען האט געדאַרפט צו טראַכטען אַרויסצוגעבען הלואות, האט זיך געמאכט די אמת'ע חתונה...

עס האַנדעלט זיך וועגען דעם: אַ גרעסערע צאהל מיטגלידער, צווישען זיי אויך מעהרערע מיטגלידער פון קאַמיטעט, האבען געהאַלטען, אַז די גמילת-חסד-קאָסע זאל בלייבען, אַזוי ווי ס'איז לכתחילה גערעדט געוואָרען, אַ זעלבסטשטענדיגע און נישט זיין אָבהענגיג פון קיין שום עקזיסטירענדען קליינהענדלער-פעראיין. האָבען אָבער די מאכער פון צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאַנד דוקא געוואָלט, אַז די קאָסע זאל צוליעב געוויסע פּאָליטישע טעמים געהערען צו זייער פעראיין. די מעהרהייט מיטגלידער האבען דערויף נישט מסכים געווען און האבען געגרופען א פערזאמלונג פון אלע מיטגלידער אויף א נייטראַלען אָרט (אין האנדווערקער-פערבאנד). זענען געקומען א גרופּע מיטגלידער פון צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאנד און מיט כח נישט צוגעלאָזט צו דער פערזאמלונג.

די מארקשטעהער פון זאוואדזיע האַבען זיך אָבער נישט אָבגעשראָקען און פיהרען ווייטער זייער ארבייט און דוקא אויף זעלבסטשטענדיגע יסודות, און האָפענדיג, אַז דער ברייטער עולם מאַרק-שטעהער, וועלכע זענען נישט אנגאַזשירט אין קיין פּאָליטישע מאָכינאָציעס, וועלען דערהאַלטען די אַזוי נויטיגע פאר זיי הילפס-קאָסע.

סיי-ווי איז דאנקען גאָט ביי אונז היימליך, עס פעהלט נישט ביי וואָס זיך ארומצורייסען...

דער אמת'ער צער בעלי-חיים...

די אַנטיסעמיטען מכל המינים טרעטען לעצטענס אַרויס געגען דער יודישער שחיטה, טענה'דיג, אַז זי איז באַרבאַריש און אז מען איז עובר אויפ'ן הייליגען געבאָט פון צער בעלי-חיים; דאַגעגען האַלטען זיי, אַז אויב מען הרג'עט מיט א האַמער אָדער מען שיסט מיט אַ רעוואָלווער, ווערט דער אָקס פריהער געטויטעט. דערצעהלט מיר אָבער א קצב אַ פאַקט, וועלכער בעווייזט דאס פונקט פערקעהרטע:

מען האט מאנטאג געבראכט אַנ'אָקס אין שחט-הויז, האָט מען אין איהם אויסגעשאָסען צוויי קוילען און ער, דער אָקס, מאכט זיך נישט וויסענדיג, שטעהט ווייטער און גלאָצט מיט די אויגען און ריטשעט ווי א פערוואונדעטער אָקס. נעמט מען א האמער און מען גיט איהם צוויי זבענקעס אין קאָפּ, אָבער ער מאכט זיך ווייטער נישט וויסען... הקיצור, זיי האבען נישט געהאט קיין אנדערע ברירה, מען האט דעם בחור געמוזט בינדען אַוועקלייגען מעשה פריץ און איהם שחט'ען מיט א חלף, ערשט דאמאלס איז געקומען דער טויט.

ביי דעם דאָזיגען פאַל זענען געשטאַנען אַ גרויסע צאהל מענשען, יודען און קריסטען און אלע האבען געמוזט מודה זיין, אַז די יודישע שחיטה איז די איינציגע, וועלכע פערשאַפט נישט דער בהמה אזוי פיעל צער, ווי עס טהון און ווי עס ווילען די אמת'ע צער בעלי-חיים'ניקעס...

לויתן

אונגעהערטע האַנדלונג פון דער פּאָווּשעכנע שולע נומער 12.

אין דער פּאָווּשעכנער שולע נר. 12 לערנען קנאַפּע 1000 יודישע קינדער, וועלכע רעקרוטירען זיך פון האנדווערקער, קליינהענדלער און סתם אָרימע מאַסען.

לעצטענס איז אין דער אויבענדערמאנטער שולע געשעהען א טהאט, וועלכע מוז קומען אין דער ברייטער עפענטליכקייט, וואס זאל עס ווי געהעריג משפט'ען.

אין דער דאָזיגער שולע זענען פאַרגעקומען די לעקציעס 6 טאָג אין דער וואָך, אַ חוץ שבת. פּלוצלינג ווערט דער עלטערן-קאָמיטעט געוואויר, אז די לעהרער מיט דער לייטערין פרל. לייזעראָוויטש אין דער שפּיץ האבען אָנגענומען א בעשלוס אויף איינער פון די זיצונגען פון פעדאַגאָגישען ראט פרייוויליג זיך צו ענטזאגען פון לערנען זונטאג און אזוי-ארום ארויסגענומען פון אונטער דער שול-אויפזיכט איבער די קינדער 132 טעג אין יאָהר קריסטליכע און יודישע ימים-טובים.

וואס פאר א בעדייטונג דאס האָט פון פעדאַגאָגישען שטאנדפונקט, ווילען מיר יעצט נישט בעריהרען. איינס ווילען מיר נאָר פעסטשטעלען, אז ביי אונז אין שטאדט זענען פעראַנען נאך 2 יודישע פּאָווּשעכנע שולען, וועלכע זענען צוליעב פערשידענע מאָטיווען געצוואונגען געווארען זיך צו ענטזאגען פון לערנען זונטאג און דאך האָבען זיי נישט אזוי לייכט אויפגעגעבען דעם קאמף. דאן מוזען מיר פעסטשטעלען, אז דאס איינפיהרען פרייוויליג דעם זונטאג-רוה, הייסט זיך עפענטליך אבזאגען פון אונזערע רעכט און געבען געוועכט די יעניגע, וועלכע ווילען דערמיט אויסשפּילען זייער אַנטי-יודישע טענדענץ.

ווען א יודישע שול-לייטערין מיט יודישע לעהרער ווענדען זיך צום שול-אינספעקטאָר, דאָס מען זאל זיי בעפרייען פון לערנען זונטאג, איז דאס אין יעצטיגען מאמענט אַנ'אונערהערטער טהאָט. דער שול-אינספּעקטאָר האט פערשטענדליך דערויף מסכים געווען, אונטערשטרייכענדיג, אַז ער טהוט דאס אויפ'ן פערלאנג פון דער לעהרערשאפט.

מיר פון אונזער זייט האבען זיך ווענגען דעם געוואָנדען צום ראבינאט און דער יודישער קהלה און דאן אויך געגאנגען צום אינספּעקטאָר. כדי אָזאַלכעס נישט צו דערלאָזען.

די שול-לייטערין און די לעהרער דערוויסענדיג זיך, אָז דער שול-אינספעקטאר איז מסכים מיט אונזער פאָדערונג, האבען גערופען אַנ'עלטערן-פערזאמלונג מיט'ן אויסרייד, אז זיי ווילען זיך געמיינזאַם בעראַטען וועגען דער קינדער-ערציהונג, האבען דאמאלס אויסגענוצט די געלעגענהייט און אריינפיהרענדיג די עלטערן אין א טעות, אָנגעבענדיג א נישט ריכטיגען מאָטיוו, זיי איינגערעדט, אז זיי זאָלען איינגעהן אויף א פינף-טאָגיגער לערן-וואָך. גלייכצייטיג איז דער עלטערן-קאָמיטעט, וועלכער איז אויך געווען אויף דער דאָזיגער פערזאמלונג, בעליידיגט געווארען. די „ערציהערס“ האבען געשריגען צו די עלטערן, אז זיי זאָלען זיך נישט צוהערען צו די רייד פון עלטערן-קאָמיטעט, נאָר זאָלען זיך אונטערשרייבען אויף די צוגעגרייטע ליסטעס, כדי דערמיט זיך צו ווענדען צום שול-אינספעקטאָר, וועלכער זאָל מסכים זיין איינצופיהרען דעם זונטאג-רוה.

מיר, דער עלטערן-קאָמיטעט, איינזעהענדיג, אז אַזעלכע בעשלוסען זענען געגען די יודישע אינטערעסען, געפינען פאָר נויטיג צו קומען מיט דעם אויבען-בעריהרטען ענין צו דער עפענטליכקייט.

זאָל די ברייטע יודישע עפענטליכקייט וויסען, ווי געהעריג אויף אזא אונערהערטע האנדלונג צו רעאַגירען.

אין נאמען פון עלטערן-קאָמיטעט פון דער פּאָווּשעכנע שולע נומער 12

א. ווייס.

פערזאַמלונג פון די הויזווירטען פון וואַרשאָווער גאַס אין מאַגיסטראַט.

מאנטאג ארום 6 א זייגער אוועבנד איז אין זאַל נר. 8 פון מאגיסטראט פארגעקומען א פערזאמלונג פון הויז-אייגענטימער פון דער ווארשאווער-גאָס. די שטאדט-פערוואלטונג האט זיי איינגעלאדען, כדי אויף א פרידליכען אופן ארומצורעדען דאס לעגען טראָטואַרען אויפ'ן שטח פון נייעם מאַרק ביז דער צמענטארנא-גאַס.

אויף דער פערזאמלונג זענען געקומען אנ'ערך 100 פערזאן. אין דער פערטרעטונג פון שטאדט-פרעזידענט, וועלכער איז אין א דרינגענדען ענין אַבגעפאהרען קיין ווארשא, האט געפיהרט דעם פאָרזיץ לאָווניק יאַזשעמבינסקי ביים בייזיץ פון מיטגלידער פון דער שטאָדט-פערוואלטונג.

דער לייטער פון דער שטאָדטישער טעכנישער אָבטיילונג אינזש. גניעווינסקי האט אויפגעקלערט די פערזאמלטע, אָז אין הסכם מיט'ן בוי-געזעץ, קען די ערשטע טראטוארען-איינריכטונג ארויפגעלעגט ווערען אויף די אייגענטימער פון די דאָרטיגע הייזער. די שטאָדט-פערוואלטונג האט אבער נישט בדעה אויסצונוצען איהרע רעכט און אָנצווענדען צוואָנג בנוגע די הויז-אייגענטימער. זיי זענען דעריבער געווארען איינגעלאדען, כדי זיי איבערצייגען, אז אין זייער אייגענעם אינטערעס ליגט צו מאכען אנ'ארדנונג אויף דער גאָס. רעכנענדיג זיך אבער מיט דער שווערער פינאַנסיעלער לאגע פון די הויז-אייגענטימער, האט דער מאגיסטראט בעשלאָסען זיך צו טיילען מיט זיי מיט די קאָסטען פון לעגען די טראָטואָרען. דער אנטייל פון דער שטאדט זאָל בעטרעפען ארום 50 פּראָצענט. יעדער הויז-אייגענטימער קען אליין קויפען די בעטאָן-פליטען אין דער בעטאָן-פאבריק און ארבייטס-קאָסטען וועט ער בעקומען פון דער שטאָדט-פערוואלטונג.

צום שלוס פון זיין רעפעראָט, האט אינזש. גניעווינסקי אונטערגעשטראכען, אז די דאזיגע פערזאָמלונג טראָגט א ריין-אינפארמאטיווען כאראקטער און די פערזאָמעלטע זענען נישט מחויב אָנצונעמען וועלכע נישט-איז פערפליכטענדע בעשלוסען.

נאך א קורצער דיסקוסיע איז געוואָרען בעשלאָסען צו רופען א צווייטע פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון ביידע הויזווירטען-פעראיינען.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון מאָלער, גלעזער און קאָפּליאַרזעס - צעך

מיטוואָך אָוועגד איז אין אייגענעם לאָקאַל פאָרגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון: מאָלער, גלעזער און קאָפּלאָזשעס-צעך.

די פערזאמלונג עפענט דער סטאַרשע מ. געלבער. דעם פאָרזיץ פיהרט ה' גאָלדשיידער. ביים פרעזידיום טיש די ה"ה: גלידמאַן און לייזעראָוויטש, סעקרעטאָר א. וויענער.

דעם טעטיגקייט-בעריכט גיט אָב ה' געלבער. דעם קאָסע-בעריכט ה' א. וויענער.

דער בודזשעט אויף דער סומע פון 477 זל. ווערט בעשטעטיגט.

אויפ'ן אָרט פון די אבטרעטענדע ווערט אויסגעוועהלט די ה"ה: וויען, בראון, ציגענבאום און קופערשמידט.

אונגעהויערליכער זעלבסטמאָרד פון אַ זעלנער.

פערג. פרייטאג אין די פריהמאָרגענשעה'ן האט דער זעלנער פון היגען 7-טען ארטילעריע-פולק, אין א מאָמענט, ווען ס'האט זיך קיינער נעבען איהם נישט געפונען, אָנגעלאדען זיין ביקס און צולעגענדיג צו זיך אויסגעשאָסען פון איהר.

די ביקס איז פון שאָס אָבגעפלויגען אויף עטליכע מעטער און דער זעלנער האָנס איז אומגעפאלען אויף דער ערד מיט א שרעקליכער וואונד אויפ'ן פנים.

די קויל איז דעם אומגליקליכען דורך דער גאָמבע אריין אין דער נאָז, צושמעטערענדיג דעם נאָז-ביין.

דער בעוואוסטלאָזער האָנס איז געווארען איבערגעפיהרט אין שטאָדטישען שפּיטאָל אריין, וואו עס איז באַלד געווארען אדורכגעפיהרט אַנ'אָפּעראַציע.

דעם זעלבסטמערדער דראָהט דערווייל נישט קיין שום געפאהר, אבער ער וועט אויפ'ן גאַנצען לעבען בלייבען א קאַליקע מיט א מיאוסליך פנים.

די סיבה פונ'ם דאָזיגען פערצווייפעלטען שריט און ווילען צו בעגעהן זעלבסטמאָרד — איז געווען א ליבעס-פעררעט.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון טישלער און דרעקסלער צעך

מיטוואָך אָוועגד איז פאַרגעקומען אין אייגענעם לאָקאל די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון טישלער און דרעקסלער צעך.

די פערזאמלונג עפענט דער סטאָרשע ה' ל. קאָץ. אַלס פאָרזיצער ווערט אויסגעוועהלט ח' דערעס, ביים פרעזידיום-טיש זיצען מ. מערין און לאַנדסבערג, סעקרעטאָר א. וויענער.

דעם טעטיגקייטס-בעריכט גיב אב ה' ל. קאָץ, דעם קאָסע-בעריכט ה' א. וויענער.

דעם בודזשעט אויף דער סומע פון 510 זל. ווערט בעשטעטיגט.

אויפ'ן אָרט פון די אבטרעטענדע ווערען אויסגעוועהלט די ה"ה: עפּשטיין, גאָלדבערג, איזריילעוויטש, לאַנדסבערג, ראָזענבלום און דערעס.

יוד. סאָצ. אַרב. פאַר. „פועלי ציון“ (צ. ס.)

שבת, דעם 18-טען ד. ח. 4 נאכמ. קומט פאָר אין האנדווערקער-זאָל אַ אקאָדעמיע געווידמעט 30 יאהר פועלי-ציוניזם און א יאהר הסתדרות מיט דער בעטייליגונג פון די ח"ח: י. מאָרגענשטערן גענ. סעקרעטאָר פון צ. ק.

זונטאג, דעם 19-טען 10 פריה קומט פאָר אין באָראָכאָוו-היים (נייער מאָרק 2) א קרייז-צוזאמענפאהר מיט דער בעטייליגונג פון ח' מאָרגענשטערן דעלעגאָט פון צ. ק.

עס בעטייליגען זיך פאָלגענדע פונקטען: ראָדאָמסק, וויעלון, קרזשעפּיץ, לוטוטאָוו, וויערושאוו, קלאָבוצק, זאַווירציע, זשארקי, קאָניעצפּאָל א. א.

אַ מתנה פאַר דער טאָכטער פון שטאָדט-פרעזידענט.

בעת דעם לעצטען בעזוך פון פראַנצויזישען אמבאסאדאר לאַן נאָעל אין טשענסטאכאוו האט איהם בעת דער בעגריסונג דערלאנגט א בוקעט בלומען די טאכטער פון היגען שטאָדט-פרעזידענט מאָצקעוויטש.

דער דאזיגער אָנגענעהמער עפּיזאָד איז ווייזט אויס געבליבען אין זכרון פון אמבאסאדאר, ווארום ער האט נעכטען צוגעשיקט דער טאָכטער פון פרעזידענט א מתנה פון עטליכע שעהן-איינגעבונדענע פראָנצויזישע ביכלעך מיט אנ'אייגענער הארציגער צושריפט.

אַרום דער דימיסיע פון הויפּט-דאָקטאָר פון דער „אובעזפּיעטשאלניע“.

ווי ס'איז שוין געווען מיטגעטיילט, איז דער הויפט-דאָקטאָר פון דער אובעזפּיעטשאלניע אין טשענסטאכאוו דר. יאַן שימאָנסקי דעם 31 דעצעמבער פ.י. געווארען בעפרייט פונ'ם דורך איהם פערנומענעם אמט.

דאס כאראָקטעריסטישסטע פון דער פּלוצימדיגער דימיסיע פונ'ם הויפט-דאָקטאָר, וועלכער איז קוים מיט 3 חדשים צוריק געווארען אראבגעשיקט קיין טשענסטאכאוו איז דאס, וואס א טאָג פריהער זענען אלע היגע דאקטוירים פון דער אובעזפּיעטשאלניע אין דער צאָהל פון עטליכע צעהנדלינג געווארען אבגעזאגט פון דער ארבייט. דר. שימאָנסקי האט אפטמאל גערעדט וועגען זיינע פּלענער אדורכצופיהרען א גענעראלע „רייניגונג“ אין דער היגער אובעזפּיעטשאלניע. און פּלוצים איז ווי פון הימעל אראָבגעפאלען דר. שימאָנסקי'ס דימיסיע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, טיילט מיט די ווארשאווער פּרעסע, אז די סיבה פון דר. שימאָנסקי'ס ירידה דאַרף מען זוכען אין ביאליסטאק, וואו ער האט פערנומען דעם אמט פון הויפּט-דאקטאר פון דער אובעזפּיעטשאלניע. דר. שימאָנסקי געפינט זיך אונטער'ן חשד, אַז זייענדיג דער הויפט-דאקטאר האט ער אויסגעשטעלט פיעל רעצעפּטען פאַר מאָרפין אויפ'ן נאמען פון זיין סעקרעטארין מאָרטאָ מיכאלסקא. אויך איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ס'איז עטליכע מאל פערשוואונדען געווארען מאָרפין פון די האַנד-אַפּטייקלעך.

וועגען דעם גאנצען ענין ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג, וועלכע וועט מסתמא איהם אויפקלערען ווי געהעריג. כדאי צוצוגעבען, אז מארטא מיכאלסקא איז געקומען קיין טשענסטאכאוו צוזאָמען מיט'ן דר. שימאנסקי אָהן דער נאָמינאציע פון סעקרעטארין פון הויפּט-דאקטאר אין טשענסטאכאוו.

דאָס געריכט זאָל איבערגעטראָגען ווערען אין לאָקאַל נאָכ'ן פּ. ק. או.

קיין טשענסטאכאוו איז אָנגעקומען א מעלדונג פון פּרעזעס פונ'ם קרייז-געריכט, וואס האט ענטהאלטען די אייגענטליכע הסכמה אויף איבערצוטראגען דאס היגע קרייז-געריכט אינ'ם לאקאל נאכ'ן פּ.ק.או. און פּאָוויאַטאָווע אבטיילונג.

אין די נאָהנטסטע טעג וועט א ספּעציעלע קאָמיסיע מיט'ן אנטייל פון סטאראסטווע, שטאָדט-פערוואלטונג און געריכטס-וועזען אדורכפיהרען אַנ'אינספּעקציע אינ'ם הויז אויף דאמבראָווסקי נר. 6, וואוהין ס'דאָרף איבערגעטראָגען ווערען דאס געריכט.

בלוטיגע ליעבעס-דראַמע אין אַ דאָרף הינטער טשענסטאָכאָוו.

אין דאָרף כאָזשעניץ האט זיך אָבגעשפּילט א בלוטיגע ליעבעס-דראמא, וועלכע האט געהאט פאָלגענדען פערלויף:

דאס דאָרפישע מיידעל יאַנינא קושעשיצקא האט מיט א קורצער צייט צוריק זיך בעקענט מיט'ן 21-יעהריגען ראַדאָמסקער איינוואוינער סטאניסלאוו סאָווינסקי. דער שטאדטישער יונגערמאן האט שטארק אימפּאָנירט דער דאָרפישער שעהנהייט.

נאך א געוויסער צייט אבער איז זי געקומען צום בעשלוס, אז ס'איז ליבער א רייכער פויער, איידער אנ'אָרימאן פון שטאָדט און זי האט דעריבער מיט סאָווינסקי'ן איבערגעריסען. סאָווינסקי האט אבער ווייטער בעזוכט דאס הויז פון דער פאמיליע קושעשיצקי ביז מען האט איהם אָפען ערקלערט, אָז ער האט נישט צוליב וואס צו קומען. עהערנעכטען איז ער אין א שטאַרק אויפגערעגטען צושטאָנד געקומען צו זיין כלה, כדי זיך מיט איהר ענדגילטיג אדורכצושמועסען.

אויף זיינע בקשות איז דאס מיידעל מיט איהם ארויס אויפ'ן הויף און נאך א קורצען ענטשלאסענעם אָבזאָג פון חתונה האבען — האט סאָווינסקי ארויסגענומען א רעוואלווער, פון וועלכען ער האט געשאָסען צום מיידעלם און דאן בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

אויפ'ן אָבקלאַנג פון די שאָסען, זענען זיך צונויפגעלאָפען די עלטערן פונ'ם מיידעל, וועלכע האבען סאָווינסקי'ן שוין געטראָפען א טויטען און דאס מיידעל—א שווער פערוואונדעטע.

פון דער פּאָליציי.

נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט דער פּאָוויאַטאָווע קאָמענדאָנט פון דער פּאָליציי קאָמ. טשעשעלסקי.

פון ספּאָרט.

ב. ק. ס. (נ. בויטען) מכבי 5:11.

פערג. זונטאג איז אין „מכבי“-זאָל פארגעקומען אַ באָקס מעטש צווישען שלעזישען מאַנשאַפט-מייסטער פון „בעקלאַס „ב. ק. ס.“ (נ. בויטען) און דעם היגען „מכבי“, וועלכער האט זיך פערענדיגט מיט'ן נצחון פון די געסט 5:11. דער רעזולטאט בע'עולה'ט אביסעל דעם „מכבי“, ווייל דיאמענט און קאָנטאָר האבען זיך פערדינט אויף רעמי, אַזוי אָז דער פאקטישער רעזולטאט האט געדארפט זיין 7:9. אבער אויך אַזאַ רעזולטאט וואלט אונז נישט צופרידענגעשטעלט, ווייל דיזעלבע מאנשאפט וואלט ביי גרעסערע אָנשטרענגונגען זיעגרייך ארויס פון דעם קאָמף. עס לאָזט זיך מערקען, כמעט ביי אלע, ווייניג דויערהאָפטיגקייט, וואס ס'איז א סימן פון ווייניג טרענירען.

פיעל שולד טראגט דער סעקונדאָנט ה' פּושעראָווסקי, וועלכער בעציהט זיך צו זיינע „פּופּילען“ אין רינג מיט צופיעל נערוועז און נישט ווי געהעריג. אנשטאט צו בייזערן זיך און מאכען זייטיגע בעמערקונגען, ווי דערלאנגען די האנד א. א. וו., וואס ס'איז צייט שפעטער — איז זיין אויפגאבע בעת דער 1-מינוטיגער פּויזע גוט אָבצופרישען דעם באָקסער אָנווייזען איהם ווי אזוי ער דאָרף זיך אומגעהן מיט זיין געגנער אין ווייטערדיגען קאָמף און דאָן בערוהיגען איהם און צוגעבען מוט.

ס'איז נאך כדאי אויפמערקזאָם צו מאכען דעם סעקונדאָנט אויף זיין נישט-טאָקטישער בעציהונג צום פּובליקום.

די רעזולטאטען פון די קאָמפען זענען פאָלגענדע:

אַלעקסאנדראָוויטש (מ) בעקומט צוויי פונקטען צוליב דער איבערוואג פון שיקאָרא'ן. אין פריינדשאפטס - מעטש זיעגט דער לעצטער. אלעקסאנדראוויטש איז נאך א יונגער באָקסער, וואס ס'איז צו זעהען פונ'ם מויל, וועלכעס ער האלט אָפען בעת'ן קאָמף, ער שטעלט אבער זיין געגנער א העפטיגען ווידערשטאָנד.

ווינדמאַן (מ) קעמפט מיט דעם שווערערן טשיזש (בקס.) ווינדמאן פיהלט זיך בעסער אין קאמף פון דער נאָהנט, זיין געגנער בעמערקט אבער דאס באלד און לאזט איהם צו זיך נאָהנט נישט צו מורא-האבענדיג פאר זיין שטארקען קלאָפּ. ווינדמאן האט א בעדייטענדע איבערמאכט אין דער צווייטער און דריטער רונדע און זיעגט אויף פונקטען.

דילעווסקי (מ) ווערט אין דער ערשטער רונדע נאָקאָוטירט דורך א קלאָפּ אין מאָגען פון טשורא'ן (ב).

דיאָמענט (מ) קעמפט מיט קראָווטשיק-2 (ב). דיאמענט קעמפט זעהר אָמביציעז און דער זיעג פון קראָווטשיק'ן בע'עולה'ט איהם, ער האט זיך כשר פערדיענט א רעמי.

גראָנעק (מ) קעמפט מיט סוכאָן (ב). דאס איז דער שענסטער קאָמף און ענדיגט זיך מיט א רעמי-רעזולטאָט.

כליוונער (מ) פערשפּילט אויף פונקטען צו קראָווטשיק-1 (ב).

קאָנטאָר (מ) פערדיענט זיך ווענינגסטענס א רעמי-רעזולטאָט אין קאָמף מיט באָנדרא'ן (ב) און דער זיעג פונ'ם לעצטען רופען ארויס פּראָטעסטען און לאָנגדויערענדע פייפערייען אויפ'ן אַדרעס פון רינג-ריכטער.

ראַפּאָפּאָרט (מ) קעמפט מיט מאָטשאָשעק'ן (ב). נאך דער ערשטער רונדע גיט זיך ראפּאָפּאָרט אונטער.

רינג-ריכטער ה' קוליק פון קאָטאָוויץ — שוואַך.

עמקא.

פּינג-פּאָנג-מייסטערשאַפטען.

פערג. שבת איז פארגעקומען אין לאקאל פון „הכח“ א פּינג-פּאָנג-מעטש צווישען „בליסקאָוויצע“ און „הכח“. דער מעטש האט זיך געענדיגט 4:6 לטובת „בליסקאוויצע“. אויסגעצייכענט האבען זיך: פון „הכח“ הערשליקאָוויטש און פון „בליסקאוויצע“ — דראָזשדזיק.

פערג. זונטאג זענען אין לאקאל פון „בליסקאוויצע“ פארגעקומען די אינדיווידועלע פּינג-פּאָנג-מייסטערשאפטען. עס האבען אנטייל גענומען: „הכח“, „מכבי“, „בליסקאוויצא“, „הפועל“, „יוטזשניא“ פון טשענסטאכאוו און „הכח“ פון ראָדאָמסק. די קאָמפּען זענען געווען זעהר אינטערעסאנט, ווייל עס זענען געווען פיעל קאָנדידאָטען צו נעמען די מייסטערשאָפט. נאך א שווערען קאָמף זיעגט דער יונגער שפּילער טוביה'לע הערשליקאָוויטש פון היגען „הכח“ און ער בעקומט דעם מייסטער-טיטול אויפ'ן יאהר 1936, דאס צווייטע אָרט — פוקס פון „מכבי“ און דאס דריטע — דיאָמענט פון „בליסקאָוויצא“.

מכבי—נורדיה.

זונטאג, דעם 19-טען יאַנואַר קומען פאָר זעהר אינטערעסאנטע באָקס-קאָמפען צווישען: מכבי און דער באָקס-מאַנשאָפט פון פּאָסנאָוצער נורדיה.

עס איז ווערט צו פערצייכענען, אז דער יודישער ספּאָרט-קלוב נורדיה געווינט אלע מעטשען מיט 16 געגען 0. מכבי, נאך איהר לעצטען מעטש מיט ב. ק. ס. האט ארויסגעוויזען, אז זי איז אַנ'ערנסטער געגנער און געגען נורדיה געהעריג זיך רעפּרעזענטירען.

בורזשעט=זיצונגען פון קהלה=ראַט.

פערגאַנגענעם זונטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון קהלה-ראַט, כדי צו בעטראַכטען דעם פרעלימינאַר-בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1936.

נאכדעם ווי עס ווערט אָדורכגעלעזט דער פראָטאָקאָל פון דער פֿויריגער זיצונג, ווערט בעטראַכט דער בריעף פון דער קהלה-פערוואַלטונג בנוגע דעם ענין שחיטה.

ווי בעוואוסט פאדערט די אויפזיכטס-מאַכט, אַז די שחיטה זאָל ביליגער ווערען. אויף דעם האט די פערוואַלטונג אויסגעארבייט אַן'ענטפער צום סטאַראָסטאַ, אין וועלכער זי ווייזט אָן, אַז אויב מען וועט מוזען ביליגער מאַכען די שחיטה אַזוי ווי די אויפזיכטס-מאַכט פערלאַנגט, וועט נישט מעגליך זיין פאר דער קהלה צו פיהרען די שחיטה. נאכדעם ווי דער ראַט מאכט א קליינע אויסבעסערונג צום טעקסט פון בריעף, ווערט דער בריעף אַקצעפטירט.

דאַן טרעט מען צו צו בעטראַכטען דעם פראָיעקט פון דער פערוואַלטונג וועגען דער גלאָבאַלער סומע פון עטאַט. לויט'ן פראָיעקט פון דער פערוואַלטונג דאַרף די סומע בעטרעפען 80 טויזענד זלאטעס, ד.ה. מיט 4 טויזענד זל. מעהר ווי ס'פֿויריגע יאָהר. צוליב דעם, וואס ס'זענען אויסגעפונען געוואָרען פרישע עטאַט-צאָהלער, וועלכע זענען בעשטייערט געוואָרען מיט אַן'ערך 5 טויזענד זלאָטעס. געגען דעם טרעט ארויס דר. בראַם, וועלכער ערקלערט, אַז די יודישע בעפעלקערונג איז אָרים און קאָן זיך נישט ערלויבען צו צאָהלען מעהר עטאַט. אין דעם זין זאגען זיך ארויס נאך אנדערע פּרנסים.

פרעזעס ראָזענבערג וואונדערט זיך, הלמאי ווען ס'קומט צום קהלה-עטאַט הויבט מען אָן וויינען, אַז די יודישע בעפעלקערונג איז אָרים, כאָטש דאס איז פאר מיר, זאגט ווייטער פרעזעס ראָזענבערג, נישט קיין נייעס. די נויט פון דער יודישער בעפעלקערונג איז פאר מיר נישט פרעמד. דאָ אבער האַנ-דעלט זיך נישט וועגען די אָרימע, וועלכע זענען פריי פון צאָהלען עטאַט און זאגאר וועגען די יעניגע, וועלכע צאָהלען קליינע סומען און אויב ס'ווייזט זיך ארויס, אַז זיי קאָנען פאַקטיש נישט צאָהלען, ווערען זיי אויך אײנגאַנצען בעפרייט — דאָ געהט טאַקי וועגען די פערמעגליכערע און וועגען די רייכע, וועלכע קאָנען יאָ צאָהלען נאך עטליכע זלאטעס א יאהר עטאַט.

די אָפּאָזיציע פערטיידיגט גאר זיי און וויינט, אז זיי קאָנען נעביך נישט צאָהלען. אינדעדזעלבער צייט, וואס אויב עס קומען פאר אַקציעס פאר פער-שידענע צוועקען און עס קומען צו דעם אראב שליחים פון פּאַריז, לאָנדאָן און פון ארץ-ישראל, נעמט מען ביי דיזעלבע יודען צעהנער טויזענדער זלאטעס און מען דינגט זיך נאך מיט זיי, אַז זיי זאלען געבען וואס מעהר. דאמאלס קומען נישט די הערען פון דער אָפּאָ-זיציע און האבען א טענה הלמאי מען נעמט ביי דיזעלבע „אָרימע" יודען אַרויס וואס מעהר געלד. הייסט עס דאך, אַז איהר האלט, אַז די רייכע יודען קאָנען יאָ געבען געלד, טאָ פארוואס דווקא ביים קהלה-עטאַט, ווען עס האַנ-דעלט זיך ביי א פּאָר זל. הייסען זיי נישט געבען. דאס זעלבע איז אפילו געווען — זאגט ווייטער פרעזעס ראָזענבערג — ביי דער אקציע פאר'ן יודישען שפּיטאָל. מיט שווערער מיה און מאַטערניש האט מען קוים ארויסגעשלעפט 15 טויזענד זלאטעס, אינדערצייט ווען אויף אנדערע אַקציעס, נישט - לאָקאַלע, נעמט מען ארויס א סך מעהר. ווען ס'האַנדעלט זיך אבער וועגען עטאַט איז די אָפּאָזיציע אַמשטאַרקסטען פאראינטערעסירט, אַז די קהלה זאָל האבען וואס ווייניגער הכנסות און מיט אלע מיטלען דערלאָזט זי נישט אדורכצופיהרען א ראַציאָנאַלע עטאַט-אויסמעסטונג.

דר. בראַם פאלט אָן אויפ'ן פרעזעס ראָזענבערג, וועלכער זאָל האבען כלו-מרשט בעליידיגט דעם „קרן-היסוד", וואס איז ביי יודען אַזוי הייליג און מיט אַן'אויפגערעגטער שטימע זידעלט ער די טשענסטאָכאָווער קהלה, אַנרו-פענדיג זי „זגניליזנאַ". דעריבער לייגט ער פאר, אַז דער קהלה ראַט זאָל אויס-דריקען דעם פרעזעס ראָזענבערג אומ-צוטרוי.

פרעזעס ראָזענבערג ערקלערט, אַז ער האט נישט בעליידיגט דעם „קרן-היסוד" און דאס אפילו נישט געהאט אין זינען, ווייל מען זאמעלט דאך נישט בלויז אויפ'ן „קרן-היסוד", נאר מען האט אויך געזאמעלט אויפ'ן „קרן-תל-חי", אויפ'ן „קרן-הישוב" און אנד. קרנות. ער פערשטעהט דעריבער נישט פארוואס דער דר. בראַם האט פלוצים דערזעהן א בעליידיגונג פאר'ן „קרן - היסוד". איבריגענס, ווייסט ער נישט וואס דר. בראַם איז פלוצלונג געוואָרען אַזאַ היי-סער פּאַטריאָט. מיט יאָהרען צוריק, ווען דר. בראַם האט נאך געלאכט פון יודי-שען נאַציאָנאַליזם, איז ער ה' ראָזענ-בערג, פערשריגען געוואָרען טאַקע פון דעמזעלבען דר. בראַם און זיינע חברים, וועלכע זיצען איצט אין דער קהלה, אַלס נאַציאָנאַליסט. פרעזעס ראָזענבערג זאָגט ווייטער, אַז ער האט נישט געהאט בדעה קיינעמס געפיהלען צו בעליידי-גען, ווייל ער האַלט קיינעם נישט צו די טאָש און דעם דר. בראַם אוודאי נישט און זיין מיינונג וועגען אויפבוי פון ארץ-ישראל איז ער נישט מחויב דעם דר. בראַם צו ערקלערען.

עס ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער עס נעמען נאך אנטייל די ה"ה: פאַגעל, גאָלדשטיין, וועקסלער, לובאַרט, דר. קאָהן, קרעל, זילבערבערג און דזיאַלאָווסקי, בעת וואס דער דאָזי-גער אינצידענט ווערט אויפגעקלערט און דער פּאָרשלאָג פון דר. בראַם ווע-גען פּראָטעסטירען געגען די אויסדריקען פון פרעזעס ראָזענבערג ווערט צוריקגע-צויגען.

דער ראַט בעשטימט דאַן אויך, אַז די גלאָבאַלע סומע פון עטאַט זאָל זיין 76 טויזענד זלאָטעס.

דינסטאג אָוועגד איז פאָרגעקומען דער המשך פון דער זיצונג פון קהלה-ראַט אויף וועלכען עס איז בעטראכט געוואָרען דער בעריכט פון דער פער-וואַלטונג.

אין דער דיסקוסיע האבען אנטייל גענומען די ראַזאָרעס: מ. פאַגעל, גאָלדשטיין און ד"ר מערינג און די פרנסים: ד"ר בראַם, ד"ר סטעפאַן קאָהן, לובאַרט, דזיאַלאָווסקי א. אנד. אויף וועלכען ס'ענטפערט אָב אין א לענגערע רעדע פרעזעס ראָזענבערג.

צום סוף פון דער זיצונג טראָגט פרנס דזיאַלאָווסקי אַריין א פאָרשלאָג, אז אויף די קינפטיגע זיצונגען פון ראַט זאָלען די פערוו. מיטגלידער נישט שטערען די ארבייט פון ראַט מיט זיי-ערע אונאויפהערליכע דיסקוסיעס וואס מאַכט דעם איינדרוק, אז עס איז נישט קיין ראַט נאָר א פערוואַלטונגס-זיצונג.

דער פאָרשלאג איז דורכ'ן ראַט אָנ-גענומען געוואָרען.

Komunikat podatkowo-prawny Stow. Przemysłowców i Kupców w Częstochowie.

Artykuł 66 Ustawy o Opłatach Stemplowych został znowelizowany ustawą z dnia 18 marca 1935 r. (Dz, U. R. P. Nr. 87, poz. 200) i od tego terminu obowiązuje następujące brzmienie zmienione.

Rozdział dwunasty.

Sprzedaż i zmiana rzeczy ruchomych.

A. umowy i orzeczenia.

Art. 66. Opłacie stemplowej w wysokości 1% podlegają pisma stwierdzające:

1, Umowę sprzedaży lub zamiany rzeczy ruchomych, nie wyłączając dostawy oraz przelewu (cesji) wierzytelności i innych praw.

2. sprzedaż rzeczy ruchomych drogą licytacji

3. że w toku postępowania egzekucyjnego rzecz ruchoma, będąca własnością dłużnika przechodzi na własność wierzyciela, albo zostaje sprzedana z wolnej ręki lub drogą nadlicytacji, albo, że nastąpiła sprzedaż, przewidziana w art. 510, 547 lub 670 kodeksu handlowego.

4. oddanie rzeczy ruchomej na własność celem spłacenia długu, jako też zrzeczenie się prawa do rzeczy ruchomej wzamian na sumę pieniężną lub za inną rzecz ruchomą

Za stwierdzenie przelewu wierzytelności (w przypadkach, wymienionych w punktach 1 i 4) uważa się także pismo cedenta, zawiadamiające dłużnika o przelewie, lub pismo dłużnika, zawiadamiające dłużnika o przyjęciu przelewu.

גרויסע געווינסטען אין דער גליקלי-כער קאָלעקטור פון י. וועקסלער.

נעכטען אין 10-טען טאג פון דער ציהונג פון דער 34-טער מלוכה לאָ-טעריע איז אין דער גליקליכער קאָ-לעקטור פון ה' י. וועקסלער ערשטע אלעע 6, ארויס 2 גרויסע געווינסטען אין נעמליך אויפ'ן נומער 167.420 30.000 זלאָטעס און אויפ'ן נומער 165.757 10.000 זל.

צווישען די גליקליכע געווינער זענען פערהאַנען: א דראָגעזשיסטקע אין אַנ'-אַפּטייק, א מעכאַניק, אַנ'אַרבייטער און א קליינהענדלער.

פון בע"ם.

היינט, פרייטאג, דעם 17 ד. ח. האלב 8 אָוועגד קומט פאָר אין לאָקאַל פון בע"ם א רעפעראט פון ח' ליפמאַן קאַפּינסקי אויף דער טעמא: „דאס פעל-קער-געוויסען אין ליכט פון יודען-פראָבלעם".

שבת, דעם 18 ד. ח. 3.30 נאכמיטאג קומט פאָר אין לאָקאַל פון בע"ם אַנ'-אסיפה געפיהרט דורך ח' לענטשנער.

בלוטיגע חשבונות.

אויף ביסטרא גאַס האט א גע-וויסער יוזעף סמאַלאַרטשיק פון ראַקאָוו, צוליב פערזענליכע חשבונות צושטאָכען מיט א מעסער וויקטאָר דוראַס'ן.

נאכ'ן אויספיהרען דעם בלוטיגען אָנפאַל איז סמאָלאַרטשיק ענטלאָפען. ער איז אָבער באַלד געוואָרען פערהאַלטען דורך פּאָליציי.

נישט-געפינענדיג קיין אַרבייט, איז ער בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

אין איינעם פון די לעמבערגער האָ-טעלען איז בעגאַנגען זעלבסטמארד דורך שיסען זיך פון א רעוואָלווער דער 48-יעהריגער טשענסטאכאווער איינוואוינער יאַן פּאָדלעווסקי.

די סיבה פונ'ם דאזיגען פערצווייפעל-טען שריט איז — ווי ס'איז געוואָרען פעסטגעשטעלט — די שווערע מאַטער-יעלע לאגע פונ'ם זעלבסטמערדער. פּאָדלעווסקי איז געווען בעשעפטיגט אלס א מאַגאַזינער אין איינער פון די היגע אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. אין לוטי פ. י. איז ער געוואָרען רעדוצירט און פון דער דאזיגער צייט איז ער פערבליבען ארבייטסלאז. לעצטענס האט זיך איהם אויך געענדיגט די אונטער-שטיצונג, וועלכע ער האט בעקומען פון „זופּו", אזוי, אז ער איז פערבליבען אָהן שום מיטלען צום לעבען.

מיט עטליכע טעג צוריק איז פּאָד-לעווסק אבגעפאהרען קיין לעמבערג מיט דער האָפנונג דארט צו געפינען א שטי-צע ביים בעקומען א פּאָסטען דורך זיין געוועזענעם פראָנט-חבר און יעצטיגען פערמעגליכען סוחר. די האָפנונגען האָ-בען איהם אבער אָבגענאַרט און נישט זעהענדיג קיין אַנדערען אויסוועג פון דער פערצווייפעלטער לאגע, האט ער געדינגען א צימער אין האָטעל און דאָרט מיט א רעוואָלווער-קויל געמאַכט א סוף צו זיין לעבען.

פּאָדלעווסקי האט איבערגעלאזט א פרוי מיט צוויי קינדער.

קינפטיגען פרייטאָג — די מענדעלע-אקאַדעמיע.

אויף פרייטאג, דעם 24 ד. ח. ווערט איינגעאָרדענט דורך דער אלגעמיינער ארבייטער-ביבליאָטעק אין פייערלעשער-זאָל א גרויסע פייערליכע אקאַדעמיע געווידמעט דעם הונדערטסטען געבוירענ-טאָג פון מענדעלע מוכר ספרים.

אין דער אקאדעמיע וועלען זיך בע-טייליגען: דער רעד. פון „ליטעראַרישע בלעטער" נחמן מייזעל, מיט א רעפע-ראַט וועגען מענדעלען, א בעריהמטער וואַרשאַווער אַרטיסט מיט רעציטאַציעס פון מענדעלע'ס ווערק א חוץ דעם וועלען אנטיילנעמען די אָרטיגע אַמאַ-טאָרען-כּחות. אין פּראגראם איז אויך פאָרגעזעהען געזאנג און מוזיקאַלישע נומערן.

ס'איז מעהר ווי זיכער, אַז אלע פריינד פון דער יודישער ליטעראַטור וועלען אנטיילנעמען אין דער דאָזיגער גרויסער קולטור-פייערונג.

יעדער טאג-נייע גבירים.

יעדער טאג ברענגט אונז ידיעות וועגען געווינסען, וועלכע זענען גע-פאַלען אין דער ציהונג פון דער 4-טער קלאַס פון דער 34-טער מלוכה-לאָטעריע. אָט זענען פאָטאָגראַפיעס פון אייניגע פון די גליקליכע געווינערס.

אָט-דער איז א איינוואוינער פון פויזען, דער ה' אלעקסאַנדער מיללער, א בעזיצער פון א פיערטעל לאָס פון נום. 150.704 אויף וועלכען עס איז געפאַלען 100 טויזענד זל. מיט'ן גע-ווינס וועט ער זיך טיילען מיט א גרו-פּע חברים וועלכע געהערען צום שותפות.

דער ה' סעווערין קאָוואַלסקי פון גניעזנאָ האט איינקאַסירט 10 טויזענד זל. אַלס בעזיצער פון א פיערטעל פון נום. 95.428, אויף וועלכען עס איז געפאַלען א געווינס פון 50 טויזענד זל

איינע פון די טעגליכע געווינסען 30 טויזענד זל. איז געפאַלען אין סקער-נעוויץ אויפ'ן נומער 2633. א העלפט פון דעם אויסגעטרוימטען פאר זיך נומער האט געקויפט די פרוי וואנדא אַלישעווסקא, וועלכע פערנעמט זיך מיט צושטעלען דאָרפישע פּראָדוקטען די שטאָדטישע אָבנעמער. זי האט דער-האלטען 12 טויזענד זל. די ציהונג פון מיליאָן וועט פאָרקומען דעם 21-טען ד. ח. און אין א קאַרגען מאָנאַט שפּע-טער (דעם 20 פעברואַר) וועט זיך אָנ-הויבען די ציהונג פון דער 1-טער קלאַס פון דער 35-טער מלוכה-לאָטעריע. נאך דער ציהונג פון מיליאָן וועט מען שוין קענען קויפען לאָסען צו דער 1-טער קלאַס פון דער 35-טער מלוכה-לאָטעריע.

געצוואונגען צו פערדיכטען א זייגערל און עס נישט צוריקגעגעבען.

וואצלאוו יאַהאַנאָווסקי פון אַגראַדאָווא נר. 55 האט געמאלדען דער פּאָליציי, אז מיט 2 יאָהר צוריק האט ער אוועק-געגעבען צו אַנטאַני זשעלינסקי אין דער 2 אלעע 46 א זייגערל צו פערדיכטען און ביז-איצט קען ער עס נישט אָבנע-מען. יאַהאַנאָווסקי שאַצט עס אָב אויף 50 זלאָטעס.

אַכטונג זשוב.

שבת, דעם 18 סטיטשען 6 א זייגער אָוועגד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל (קהלה) אלעע 10 א רעפעראַט א.ד.ט.: „די עלטסטע געשיכטע פון יודען אין פוילען".

איינגאַנג נאָר פאר מיטגלידער און אָנגעהעריגע.

אַ טשענסטאָכאָווער אַנטיסעמיט — דער אָנפאַלער אויפ'ן באַר „קוויק" אין וואַרשאַ.

ווי בעוואוסט, איז פֿויריגען זונטאג אַרום 8 א זייגער אָוועגד, בעת א שטאַרקער בעוועגונג אויף דער מאַר-שאַלקאָווסקא גאס אין ווארשא דורך צוויי יונגעלייט צוהאַקט געוואָרען מיט אייזערנע רעהרלעך דאס שוי-פענסטער אין באַר „קוויק" (מארשאַלקאָווסקא 104). דאַן האבען די זעלבע פערשוינען אַריינ-געוואָרפען אינעווייניג צוויי בלעכערנע פּושקעס מיט א פערניכטענדער פליסיג-קייט, פון וועלכע איינע האט אויפגע-ריסען און פערניכטעט א גרויסע צאָהל פּראָדוקטען. נאכ'ן אויספיהרען דעם דאָזיגען אַטענטאַט זענען די אָנפאַלער ענטלאָפען.

די ענערגישע אויספאָרשונג פון דער פּאָליציי איז געפאַלען אויף די שפּורען פון די אָנפאַלער א דאַנק דעם, וואס ס'איז געלונגען צו פערשרייבען דעם נומער פון אויטאָ. דאס האט דערפיהרט דערצו, אַז אין א שעה נאכ'ן אָנפאַל איז געלונגען צו פערהאַלטען איינעם פון די אָנפאַלער. דאס איז דער סטו-דענט פון וואַרשאַווער אוניווערזיטעט א. נ. פון מאַרשאַל פּילסודסקי — דער זוהן פון פרעזעס פון דער היגער ענ-דעקישער פאַרטיי — טאַדעאוש קאָזער-סקי, וועלכער איז געוואָרען פערהאַל-טען אין זיין וואוינונג אויף טאָמקי-גאַס נר. 45.

ס'איז אויך געוואָרען פעסטגעשטעלט, אַז ער האט זיך אָבגעבריהט די לינקע האַנד בעת'ן וואַרפען די פּעטאַרדע.

Kino „LUNA"

היינט די פייערליכסטע פּרעמיערע פון נייעסטען פוילישען פילם

JAŚNIE PAN SZOFER

מיט די פּרעהליכסטע אַרטיסטען:

באָדאָ, בעניטאַ און פּערטנער.

שבת און זונטאג האלב 1 מיטאג

MAŁA MATECZKA

מיט פראַנטשישקא גאַאל.

KINO „EDEN".

היינט פרייטאג צום לעצטען מאָל שבת און זונטאג מיטאג

W walce z Caratem

פון שבת דער בעריהמטסטער וועלט-פילם אין נאַטורלעכע קאָלירען!
קונסטווערק פון שיינהייט און אונגעוועהנליכקייט!

Gabinet figur woskowych.